

Riksgälden

Årsredovisning 2011

Innehåll

2	Viktiga händelser 2011
3	Riksgäldsdirektören har ordet
4	Vi är statens finansförvaltning
6	Statens internbank
9	Skuldförvaltning
17	Garanti och kredit
21	Insättningsgaranti och investerarskydd
23	Bankstöd
25	Riskhantering
29	Medarbetare och kompetens
33	Verksamhetens kostnader
38	Finansiell redovisning
60	Organisation
61	Ordlista

Riksgäldens **uppdrag** från regeringen är att vara statens internbank, ta upp lån och förvalta statsskulden och ge statliga garantier och krediter. Vi ansvarar också för insättningsgarantin och investerarskyddet och hanteringen av statligt stöd till banker.

Riksgäldens **vision** är att vara världens bästa statliga finansförvaltning.

Riksgäldens **mål** är att minimera kostnaderna för statens finansförvaltning utan att risken blir för hög.

2011

VIKTIGA HÄNDELSER

Riksgäldsdirektör Bo Lundgren intervjuades i CNBC, *Sovereign Squabble*, den 11 september om vad Europa och resten av världen kan lära av den svenska modellen för att motverka en finanskris.

Nya ramavtal för betalningstjänster börjar gälla i april. De bidrar till att sänka kostnaderna för statens betalningar med 18 procent under året. **Se sid 6**

Den svenska tioårsräntan når historiskt låga nivåer. Starka statsfinanser gör svenska statspapper attraktiva för investerare. Statsskulden vid årets slut motsvarar 32 procent av BNP. **Se sid 10**

En vinst på 8,1 miljarder kronor blev resultatet av vår strategiska position för en starkare krona gentemot euron. **Se sid 16**

Saab Automobile lämnar in sin konkursansökan och vi infriar vårt garantilöfte till Europeiska investeringsbanken genom att lösa Saabs lån. **Se sid 18**

Skyddet för spararna stärks genom ändringar i insättningsgarantilagen. Det blir tydligare vilka konton som omfattas och det kommer att gå snabbare att få ersättning. **Se sid 21**

Regeringen stänger bankgaranti-programmet för nyteckning. Vi beräknar att programmet kommer att ge ett överskott till staten på 5,9 miljarder kronor. **Se sid 23**

Carnegietvisterna avgörs till skattebetalarnas fördel. Överskottet för staten kommer att bli 150–400 miljoner kronor. **Se sid 24**

Rekryteringen till andra omgången av traineeprogrammet Framtid Finans startar. Programmet, som vi anordnar tillsammans med Riksbanken och Finansinspektionen, lockar 350 sökande till åtta platser, varav två hos oss. **Se sid 29**

95 procent av medarbetarna kan rekommendera Riksgälden som arbetsplats visar resultatet av årets medarbetarundersökning. **Se sid 30**

Svensk ekonomi uppmärksammas internationellt

RIKSGÄLDSDIREKTÖREN HAR ORDET

Det gångna året har i mycket präglats av efterbörderna av de två krisåren 2008 och 2009. I allt väsentligt har utfallet för staten och skattebetalarna varit gott. Sverige har fått internationell uppmärksamhet för goda finanser och för svensk krishantering.

Vårt övertagande av Carnegie Investment Bank i november 2008 för att skydda den finansiella stabiliteten ledde till rättsliga tvister med de gamla ägarna. Utslaget i Prövningsnämnden hösten 2011 gick dock vår väg i samtliga principiella frågor. Dessutom kommer statens ursprungliga kostnader att återvinnas fullt ut med ett överskott på några hundra miljoner kronor.

En följd av den stora oron i världsekonomin efter den amerikanska banken Lehmans kollaps hösten 2008 blev en överdriven försvagning av den svenska kronan. Det gav Riksgälden tillfälle att ta en stor position för att kronan skulle stärkas till normala nivåer. Positionen avvecklades successivt och stängdes i juni 2011 med en vinst på 8,1 miljarder kronor.

Krisen för Saab Automobile fortsatte under 2011. Likviditetsproblem ledde till att produktionen stoppades i mars. Tiden därefter blev en vinglig färd som slutade i konkursansökan i december. Vi infriade den

garanti som vi efter regeringsbeslut ställt ut för lån i Europeiska investeringsbanken med drygt 2 miljarder kronor och bevakar nu våra panter för att återvinna detta belopp. Under året har vi på uppdrag av regeringen lagt ned mycket arbete för att bidra till olika lösningar på Saabs problem.

Statens finanser gav 2011 ett överskott och statskulden minskade till under 30 procent av BNP om man räknar bort vår vidareutlåning till Riksbanken och våra tillgångar i likviditetsförvaltningen. Vi kunde låna till låga räntor, både i förhållande till tidigare perioder och jämfört med de flesta andra statliga låntagare. Starka statsfinanser har gjort svenska statspapper attraktiva för investerare, inte minst mot bakgrund av skuldoron i omvärlden.

Det nya avtal om statens betalningar som Riksgälden träffat med fyra banker trädde i kraft i april. Det har inneburit fortsatta besparingar för staten. Det genomsnittliga priset för en statlig betalning har genom konkurrensutsättningen minskat från strax över 2 kronor 2003 till 63 öre 2011.

Vi har under året börjat arbeta med två nya, viktiga uppdrag. Det ena gäller att ge en bild av de samlade riskerna i den statliga betalningsmodellen. Det andra gäller en riskanalys av statens sammantagna garanti- och kreditportföljer.

Riksgäldens goda förmåga att på ett bra sätt ta emot nya uppdrag inom, och i några fall utanför, våra reguljära uppgifter bygger på att den löpande verksamheten fungerar mycket väl. En förutsättning för detta är det stora engagemanget hos våra mycket kompetenta medarbetare.

Fjolårets medarbetarundersökning visade på fortsatt hög arbetstillfredsställelse, 95 procent var beredda att rekommendera Riksgälden som arbetsplats. Det är viktigt att vi fortsätter att utveckla såväl ledarskap som medarbetarskap. Utgångspunkten är att Riksgälden ska vara en modern myndighet. Det visar vi även genom att bygga ut vår kommunikation i kanaler som Twitter, LinkedIn och Facebook.

Bo Lundgren
Riksgäldsdirigör

Vi är statens finansförvaltning

VI FÖRVALTAR STATSSKULDEN

Riksgälden är statens centrala finansförvaltning. I det uppdraget ingår att vara statens internbank, ta upp lån och förvalta statsskulden samt ge statliga garantier och krediter. Vi har också uppdrag som ska främja konsumentskyddet och stabiliteten i det finansiella systemet.

Statens internbank

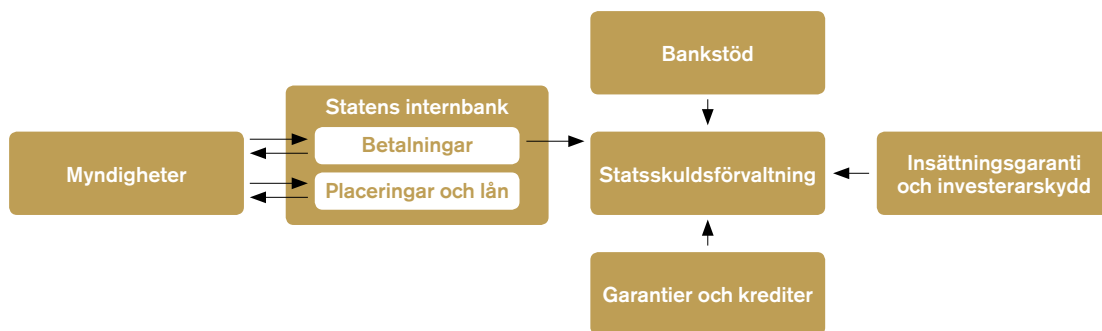
Vi är myndigheternas bank. Vi har effektiva lösningar för betalningar till och från staten. Statens betalningar styr hur mycket vi behöver låna eller placera dag för dag. Genom att samla alla betalningar på ett ställe ser vi till att statens skuld är så liten som möjligt.

Vi hjälper också myndigheterna att hantera anslag och andra medel. Vi betalar ut anslagsmedel till myndigheternas konton i Riksgälden. Myndigheterna kan även låna hos oss, bland annat för att finansiera investeringar.

Statsskuldsförvaltning

Vi förvaltar statsskulden så att staten alltid kan fullgöra sina betalningar. Om staten betalar ut mer pengar än den får in i skatter och på annat sätt, tar vi upp lån för att täcka det underskott som uppstår i statsbudgeten. Då ökar statsskulden. När det är överskott i budgeten betalar vi av lån och statsskulden minskar. Men oavsett om det är under- eller överskott behöver vi låna för att finansiera återbetalningen av gamla lån som förfaller.

Vi lånar framför allt genom att ge ut olika typer av obligationer och statsskuldväxlar som vanligen

handlas i mångmiljonbelopp. Men vi erbjuder också sparprodukter särskilt anpassade för privatpersoner och mindre företag. Att sköta statens upplåning och förvalta statsskulden är en viktig uppgift eftersom räntorna på statsskulden är en stor utgift för staten. Målet är att göra det till så låg kostnad som möjligt utan att ta för stora risker.

Garantier och krediter

Vi ställer ut garantier och ger krediter som riksdagen har beslutat om. Vi bedömer kreditrisken i varje uppdrag och tar ut motsvarande avgifter. Om riksdagen beslutar att mottagaren av stödet inte ska betala avgiften, hämtas medel från statsbudgeten. Avgifterna bidrar till att staten står bättre rustad för framtida kreditförluster. På lång sikt ska avgifterna täcka kostnaderna.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Vi bidrar till konsumentskyddet på finansmarknaden. Insättningsgarantin innebär att sparare får ersättning av staten om en bank skulle gå i konkurs eller om Finansinspektionen beslutar att insättningsgarantin ska träda in. Investerarskyddet gäller för värdepapper och pengar som en bank eller ett värdepappersbolag hanterar för en kunds räkning och som försvinner vid en konkurs. Dessa skydd skapar trygghet för sparare och investerare och bidrar till stabilitet i det finansiella systemet.

Bankstöd

Vi bidrar till att värna den finansiella stabiliteten. Som stödmyndighet har vi i uppdrag att ge stöd till banker om det behövs för att motverka en allvarlig finansiell kris.

Minskade kostnader i år igen

STATENS INTERNBANK

Kostnaderna för statens betalningar har minskat med 18 procent under året som en följd av att myndigheterna har börjat använda de nya ramavtalen för betalningstjänster. Vi har samtidigt arbetat aktivt för att öka säkerheten i den statliga betalningsmodellen. Myndigheterna ger oss fortsatt goda betyg för våra insatser.

Uppgift och mål

Riksgälden ansvarar för statens betalningsmodell inklusive statens centralkonto. Vi ska också erbjuda myndigheter, affärsverk och vissa statliga bolag möjlighet att låna och placera.

Målet är att verksamheten bedrivs effektivt och håller en hög säkerhet samt att myndigheterna får god service. Likviditetsstyrningen i staten ska utformas så att statens räntekostnader långsiktigt minimeras.

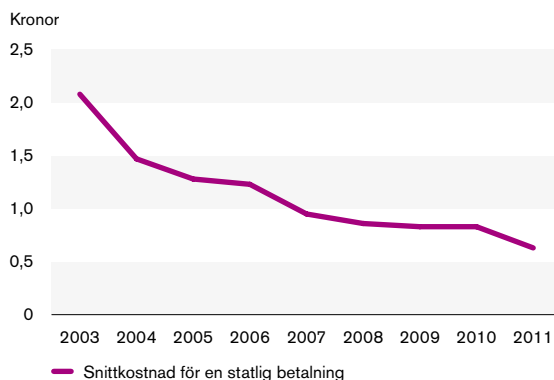
Riksgälden har en central roll i staten genom att ansvara för att myndigheter och affärsverk får sina anslag och lån i enlighet med regleringsbrev. Med hjälp av statens betalningsmodell ser vi till att myndigheterna kan fullgöra sina betalningar på ett effektivt och säkert sätt; se faktaruta på sid 7. Staten som helhet får billigare betalningar genom att vi upphandlar ramavtal för betalningstjänster och kort för cirka 230 myndigheter.

Nya ramavtal sänker kostnaderna

Statens totala kostnader för betalningar sjönk med 18 procent under 2011. Minskningen är ett resultat av nya ramavtal med lägre priser per betalningstjänst och att myndigheterna använde betalningstjänster med fördelaktigare priser. Myndigheterna betalade 96 miljoner kronor för de 152 miljoner betalningar som ramavtalsbankerna förmedlade under året.

I genomsnitt kostade en statlig betalning 0,63 kronor, vilket är en minskning med 0,20 kronor per betalning jämfört med 2010. För varje ramavtalsupphandling har

Diagram 1 Snittkostnad för en statlig betalning

Svenska myndigheter har sänkt transaktionskostnaderna med 18 procent.
Jenny Rolling, chef Statens internbank, besöker Arbetsförmedlingens generaldirektör
Angeles Bermudez-Svankvist i AF City i Stockholm.

kostnaden för att genomföra en statlig betalning sjunkit. Sedan 2003 har snittkostnaden minskat med 1,45 kronor; se diagram 1.

Det totala värdet på betalningarna över statens centralkonto var 5 594 miljarder kronor. Av dessa var 2 843 miljarder inbetalningar och 2 751 miljarder kronor utbetalningar. I diagram 2 framgår fördelningen av förmedlade volymer mellan ramavtalsbankerna under 2011. Ramavtalsbankerna står för 78 procent av den totala volymen.

Den 1 april 2011 började våra nya ramavtal för betalningstjänster att gälla. Ramavtalsbanker är Nordea, SEB, Swedbank och Danske Bank, som är ny leverantör.

Riksgälden arbetade under året med att bistå myndigheterna vid avrop av de nya ramavtalen, bland

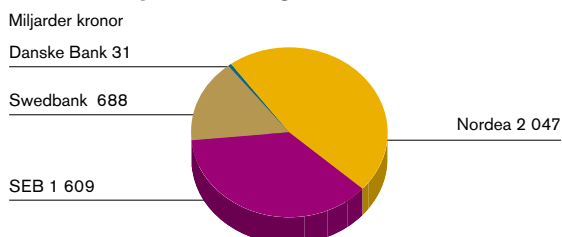
annat genom att ge råd om vilken betalningstjänst myndigheten bör välja. Det är viktigt att myndigheterna följer den fastställda rangordningen för respektive betalningstjänst, så att de får rätt funktionalitet till lägsta möjliga kostnad.

Fakta Statens betalningsmodell

Statens betalningsmodell omfattar föreskrifter, regler, tekniska system och avtal med affärsbanker om betalningstjänster för statliga myndigheter. Modellen ska vara utformad så att den ger frihet för myndigheterna att välja den betalningstjänst som bäst passar avsändarens och mottagarens behov. Betalningen ska genomföras på ett kostnadseffektivt och säkert sätt. Modellen ska tillgodose statens behov av information om betalningarna. Staten ska ha en konkurrensneutral relation till bankerna.

Nettot av myndigheternas in- och utbetalningar överförs varje bankdag till statens centralkonto som är placerat i Riksbanken. Varje dag lånar Riksgälden upp den likviditet som behövs för att täcka underskott eller placerar överskott som uppstår på kontot.

Diagram 2 Volymfördelning, ramavtalsbankerna

Vi erbjöd större myndigheter stöd vid genomförandet av förnyad konkurrensutsättning och diskuterade vilken servicenivå myndigheten ska kunna erbjuda allmänheten. Tillsammans med Kammarkollegiet arbetade vi för att underlätta bytet av bank för de cirka 70 mindre myndigheter som anlitar Kammarkollegiets administrativa service.

Förlängda ramavtal för kort

I mars beslutade vi att förlänga det gällande ramavtalet för inköpskort, betalkort och resekonton då villkoren fortfarande är bra och avtalet har fungerat väl. Ramavtalet gäller nu till och med den 31 december 2012. Vi påbörjade under hösten upphandlingen av ett nytt avtal som ska börja gälla 2013.

Vi förlängde också ramavtalet för kontantkort med Ica Banken, till och med den 31 december 2013. Kontantkortet underlättar offentliga betalningar som inte kan göras direkt till ett bankkonto och innebär att myndigheter och kommuner kan betala ut pengar på ett säkrare och effektivare sätt. Vid utgången av 2011 hade sju myndigheter och sex kommuner avropat avtalet.

Arbete för ökad säkerhet

På regeringens uppdrag analyserade vi riskerna och sårbarheten i den statliga betalningsmodellen. Under året förbättrades säkerheten genom förändringar i betalningsförfordningen med tillhörande föreskrifter och allmänna råd, och genom högre krav på säkerhet i de nya ramavtalen. Vi lämnade också ett förslag till regeringen att uppdraget att sammanställa riskerna i den statliga betalningsmodellen ska regleras i vår instruktion.

Under året tog vi dessutom fram ett förslag på hur vi ska samla in informationen för att säkerställa att riskerna i myndigheternas betalningsverksamhet finns med i den samlade riskanalysen av betalningsmodellen. Vi föreslog en komplettering av betalningsförfordningen som ger oss rätt att samla in information från myndigheterna om deras betalningar.

Ökad inlåning och utlåning

Inlåningen ökade med 10 procent under året. Ökningen beror på att behållningen på myndigheternas räntekonton blev större samtidigt som inlåningen från affärsverken ökade; se tabell 1.

Utlåningen ökade med 6 procent; se tabell 2. Det beror till stor del beror på att Centrala studiestödsnämnden lånade ytterligare 5,9 miljarder kronor. CSN hade vid årets slut en skuld på 171 miljarder kronor.

Nöjda kunder och samverkan

Den årliga undersökningen vi gör av hur myndigheterna uppfattar oss och våra tjänster resulterade i ett nöjd kund-index på 87. Det motsvarar 4,4 på en femgradig skala och översteg vårt mål på 85. Undersökningen visade att myndigheterna är särskilt nöjda med vår kunskap samt den service och rådgivning vi erbjuder.

Att samverka med andra myndigheter och sprida kunskap om den statliga betalningsmodellen är en viktig del av arbetet med att öka säkerheten och effektiviteten. Det är också något som Riksrevisionen påtalat. Vi satsade därför på att genomföra egna utbildningar om betalningsmodellen och medverka som föreläsare hos andra myndigheter. Vi presenterade även vår verksamhet på ett flertal nätverksträffar.

Tabell 1 Riksgäldens inlåning från myndigheter, affärsverk och bolag

Miljoner kronor	2007	2008	2009	2010	2011
Myndigheter	70 666	82 328	87 095	99 363	114 312
Affärsverk	1 978	1 087	369	589	716
Aktiebolag	2 896	2 782	1 488	5 945	1 369
Summa inlåning	75 540	86 197	88 952	105 897	116 397

Tabell 2 Riksgäldens utlåning till myndigheter, affärsverk och bolag

Miljoner kronor	2007	2008	2009	2010	2011
Myndigheter	232 299	207 106	216 656	227 184	243 056
Affärsverk	6 427	7 898	7 630	3 948	5 503
Aktiebolag	17 835	20 887	22 364	25 893	23 804
Utlåning i valuta			96 051	85 988	90 776
Summa utlåning	256 560	235 891	342 701	343 012	363 140

Staten lånar till historiskt låga räntor

SKULDFÖRVALTNING

Statsskulden har minskat under 2011 eftersom vi har haft överskott i statens budget. Starka statsfinanser gör svenska statspapper attraktiva för investerare och vi har kunnat låna till rekordlåga räntor. De låga räntorna speglar även dystra globala konjunkturutsikter.

Uppgift och mål

Riksgälden har till uppgift att ta upp och förvalta lån till staten enligt budgetlagen. Statsskulden ska förvaltas så att kostnaden långsiktigt minimeras utan att risken blir för hög.

Riksgälden ska även bidra till att förbättra statspappersmarknadens funktion. Ju bättre marknaden fungerar, desto mer är investerarna beredda att betala för de värdepapper vi säljer och desto lägre blir statens lånekostnader.

Upplåningen från privatmarknaden ska uppnå största möjliga kostnadsbesparing i förhållande till motsvarande upplåning på den institutionella marknaden.

Riksgäldens upplåning styrs normalt av två faktorer. Den första och självklara är att de lån vi ger ut ska täcka underskott i statsbudgeten och förfallande lån. Den andra är att statsskuldens sammansättning och löptid ska överensstämma med de riktlinjer som regeringen beslutar om.

Under 2011 fortsatte den ekonomiska återhämt-

ningen och statens budget visade överskott. Därför minskade upplåningen något trots att vi ersatte en betydligt större volym förfallande lån än föregående år. Det långfristiga upplåningsbehovet kunde finansieras till låga räntor både jämfört med tidigare perioder och jämfört med andra stater.

Överskott i statsbudgeten

Statsbudgeten visade ett överskott på 68 miljarder kronor 2011. Det är en kraftig förstärkning jämfört med 2010 då budgeten i princip var i balans. Återhämtningen i svensk ekonomi var stark, vilket gav både högre skatteinkomster och lägre arbetsmarknadsrelaterade utgifter. Mot slutet av året mattades den ekonomiska återhämtningen av, bland annat till följd av stram finanspolitik i omvärlden och skuldskrisen i euroområdet. Avmattningen hann dock inte få någon betydande påverkan på statsfinanserna 2011.

Statens finanser har präglats av stora svängningar de senaste åren; se tabell 3. Svängningarna förklaras i första hand av den ekonomiska utvecklingen men är också ett resultat av extraordinära åtgärder enskilda år. Exempelvis bidrog inkomster från försäljning av aktier i bland annat Nordea och Telia Sonera till 23 miljarder kronor av budgetöverskottet 2011.

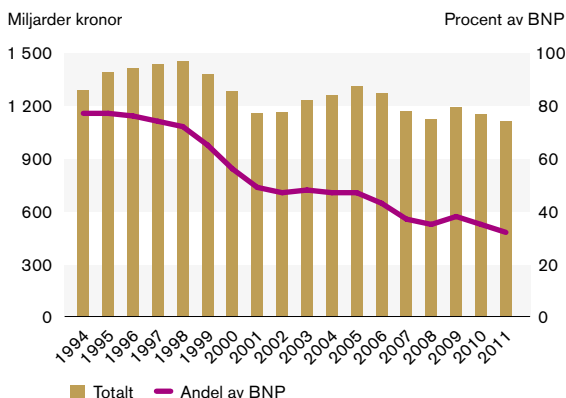
Tabell 3 Statens nettolånebehov²

Miljoner kronor	2007	2008	2009	2010	2011
Primärt lånebehov	-150,3	-168,4	144,7	-22,2	-101,9
<i>Varav</i>					
Försäljningar av statliga tillgångar	-18,0	-77,0	0,0	0,0	-22,8
Vidareutlåning	0,0	0,0	96,0	-2,7	-3,7
Övrigt	-132,3	-91,4	48,7	-19,5	-75,4
Räntor på statsskulden m.m.	47,1	33,2	31,4	23,2	34,1
<i>Varav</i>					
Lån i svenska kronor	34,9	31,1	12,0	13,3	28,6
Lån i utländsk valuta	9,8	8,6	5,5	2,1	1,7
Realiserad valutadifferens, netto	2,4	-6,5	13,9	7,8	3,8
Statens nettolånebehov	-103,2	-135,2	176,1	1,1	-67,8

² Nettolånebehovet är budgetsaldot med omvänt tecken.

Statsskulden minskade

Statsskulden var 1 108 miljarder kronor vid utgången av 2011. Det betyder att skulden minskade med 44 miljarder kronor under året; se diagram 3. Som andel av BNP motsvarar det en nedgång från 35 procent till 32 procent¹. Om man räknar bort fordringar i likviditetsförvaltningen och vidareutlåning i utländsk valuta var skulden 990 miljarder kronor, vilket motsvarar 29 procent av BNP. Det senare måttet ger en mer rättvisande bild av skulden eftersom lånen vi tar upp för att finansiera vidareutlåning motsvaras av fordringar för staten. Dessutom är det till helt övervägande del fråga om fordringar på Riksbanken, som är en myndighet under riksdagen.

Diagram 3 Statsskuldens utveckling

Att minskningen av statsskulden var mindre än budgetöverskottet beror på att Riksgäldens kortfristiga placeringar var 28 miljarder högre i slutet av 2011 än vid utgången av 2010. Det beror i sin tur framför allt på att volymen marknadsvärdande repor ökade kraftigt till följd av stor efterfrågan på svenska statspapper inför årsskiftet. Effekten av de kortfristiga placeringarna är tillfällig och får ingen bestående inverkan på statsskulden.

¹ Beräkningarna av BNP-andelar bygger på Konjunkturinstitutets senaste prognos för nominell BNP under 2011.

Andelar och löptid

Det övergripande målet för förvaltningen av statsskulden är att minimera de långsiktiga kostnaderna utan att ta för stora risker. För att nå målet förvaltar vi statsskulden enligt riktlinjer som regeringen lägger fast årligen efter förslag från oss. Riktlinjerna styr hur statsskulden ska fördelas mellan de tre skuldslagen nominell skuld i kronor, real skuld i kronor och valutaskuld. Av riktlinjerna framgår också hur lång löptid de olika delarna av skulden ska ha; se tabell 4. Vi uppnår riktvärden för andelar och löptid dels genom att anpassa upplåningen, dels med hjälp av derivattransaktioner. Vi har möjlighet att avvika från riktvärdena inom angivna ramar.

Tabell 4 Regeringens riktlinjer för 2011

	Andel, procent	Löptid, år
Nominell skuld i kronor	60	3,1 ¹
Real skuld i kronor	25	8-10
Valutaskuld	15	0,125

¹ Därutöver kunde Riksgälden ha maximalt 65 miljarder kronor i nominell kronskuld med löptider över 12 år.

Under 2011 varierade den reala skuldens andel mellan 25 och 29 procent och var därmed något högre än riktvärdet på 25 procent. Realskulden är svår att styra eftersom vi ger ut små belopp i förhållande till den utestående skulden och det inte finns derivatinstrument att tillgå för att påverka andelen. Riktvärdet ska därför betraktas som långsiktigt.

Riktvärdet för valutaskuldens andel är 15 procent. Här säger riktlinjerna att vi inte ska göra något för att motverka mindre ändringar i andelen som beror på kronans växelkurs så länge rörelserna håller sig inom intervallet 13 till 17 procent. Under 2011 föll andelen tillfälligt under den nedre gränsen, framför allt för att kronan stärktes snabbt.

Anledningen till att vi har ett toleransintervall kring riktvärdet är att växelkurser har en tendens att variera kring en långsiktig nivå. Om vi hela tiden skulle lägga om skulden till följd av sådana rörelser, skulle vi riskera

Riksgälden arbetar aktivt för att vårda den svenska räntemarknaden. Vår upplåningschef Maria Norström och förvaltare Anna Sjulander möts kring räntefrågor med Jan-Peter Larsson, ordförande i Penningmarknadsrådet. Penningmarknadsrådet är en arbetsgrupp inom Svenska Fondhandlareföreningen.

att systematiskt köpa kronor när det är extra dyrt och sälja kronor när vi får lite betalt. Det vore inte förenligt med vår strävan att ha så låga kostnader som möjligt.

Riktlinjerna för löptiden styr hur lång tid som återstår till betalning av räntor och förfall, kallat räntebindingstid. Vi använder derivat, i första hand ränteswappar, för att förkorta räntebindingstiden i den nominella kronskulden och valutaskulden. Det innebär att vi betalar rörlig ränta på hela valutaskulden och en stor del av den nominella kronskulden. Räntebindingstiden som styrs av riktlinjerna är därför betydligt kortare än den genomsnittliga tiden tills lånen löper ut och måste ersättas av nya.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet under året, bland annat beroende på att statskuldens storlek följer ett visst säsongsmönster. Under 2011 var räntebindingstiden i genomsnitt knappt 3,2 år för lån med löptid under 12 år. Den var alltså något längre än riktvärdet på 3,1 år, vilket i huvudsak beror på större överskott i likviditetsförvaltningen under sommaren än vi räknat med. Se vidare avsnittet Uppföljning av marknadsrisker på sidan 25.

Skulder med löptid över 12 år behandlas för sig eftersom vi under 2009 introducerade en 30-årig obligation. Den får så kraftigt genomslag på den genomsnittliga löptiden att ett riktvärde där 30-åringen ingår inte fungerar för att styra den övriga upplåningen. Enligt riktlinjerna för 2011 fick den utestående volymen i lån med löptid över 12 år vara maximalt 65 miljarder kronor. Vid årsskiftet var stocken 41 miljarder kronor. För 2012 har regeringen

beslutat att taket ska ersättas med ett riktvärde på 60 miljarder kronor, vilket innebär att stocken långa obligationer gradvis kommer att öka. Bakgrunden till förändringen är att regeringen ser skäl att sprida statsskuldens förfall över längre tid bland annat på grund av den osäkerhet som råder till följd av skuldoron i Europa.

Den reala kronskuldens löptid minskade från 9,1 år i början av 2011 till 8,4 år vid årets slut. Emissionerna var små i förhållande till den utestående skulden och inget reallån löpte ut. Förkortningen av löptiden avspeglar därför främst att utestående lån kom ett år närmare förfall.

Under hela året låg valutaskuldens räntebindingstid på riktvärdet 0,125 år (motsvarande ett halvt kvartal). Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar räntebindingstiden inte nämnvärt.

Begränsad upplåning till låga räntor

Den totala upplåningen i obligationer och på penningmarknaden var 233 miljarder kronor under 2011. Det innebär en minskning med 48 miljarder kronor jämfört med 2010. Att skillnaden är mindre än budgetöverskottet beror på att vi lånade större belopp för att återfinansiera förfallande lån. Hur upplåningen fördelades mellan skuldslagen framgår av tabell 5.

Det långfristiga upplåningsbehovet kunde täckas till låga räntor, både i förhållande till tidigare perioder och jämfört med de flesta andra statliga låntagare. Starka statsfinanser har gjort svenska statspapper attraktiva för investerare, inte minst mot bakgrund av skuldoron

I Riksgäldens datorhall passerar hundratusentals kronor genom systemen varje minut.

i omvärlden. I slutet av året noterades den svenska 10-årsräntan som lägst nära 1,5 procent, den lägsta nivån dittills så långt vi har historisk räntestatistik att tillgå. De låga räntorna speglar framför allt de dystra globala tillväxtutsikterna, men även det faktum att länder som Sverige, USA och Storbritannien till skillnad från länderna i euroområdet har en egen valuta och en egen centralbank.

Nominella obligationer prioriterade

Under 2011 prioriterade vi upplåning i nominella obligationer framför annan upplåning liksom under tidigare perioder med litet lånebehov. Trots det minskade upplåningen till 41 miljarder kronor från 58 miljarder kronor 2010.

Upplåning via nominella kronobligationer är avgörande för statens långsiktiga finansiering. Det är det enda instrumentet med tillräckligt bred internationell

investerarbas och med tillräckligt djup för att långsiktig tillgodose finansieringen av statsskulden utan att riskerna blir alltför stora. Det är därför naturligt att vi koncentrerar upplåningen till den marknaden under perioder när lånebehovet är litet.

Emissionerna fortsatte att domineras av den tioåriga obligationen som svarade för två tredjedelar av upplåningen i nominella obligationer. I februari introducerade vi en ny tioårig obligation. Vår ambition är att snabbt bygga upp den utestående volymen i nya obligationer för att underlätta handeln i dem. När lånebehovet är litet kan det ta tid att nå önskvärd volym i nya lån. Vid flera tillfällen under året erbjöd vi därför möjlighet att byta andra obligationer mot den nya tioåringen.

Emissionsvolymen var 2 miljarder kronor per auktionstillfälle under hela 2011. Efterfrågan på obligationerna var god. Samtliga auktioner blev övertecknade och vi fick bud på i genomsnitt 2,43 kronor per utbudskrona, vilket är något högre än föregående år.

Tabell 5 Statens upplåning

Miljarder kronor	2007	2008	2009	2010	2011
Nettolånebehov	-103	-135	176	1	-68
Förfall, byten och återköp m.m.	399	312	310	280	301
Reala och nominella obligationer	91	67	122	3	56
Obligationer i utländsk valuta	17	28	59	36	70
Peningmarknad, initial stock, förfall inom 12 månader	287	245	128	244	184
Privatmarknad och säkerheter, netto	5	-27	1	-2	-9
Summa	296	178	486	281	233
Upplåning penningmarknad¹	245	128	244	184	154
Statsskuldväxlar	171	139	115	85	72
Commercial paper m.m.	74	-11	129	99	82
Obligationsupplåning	51	50	243	97	79
Statsobligationer	41	47	110	58	41
Reala statsobligationer	5	3	3	8	6
Obligationer i utländsk valuta	5	0	130	31	31
Upplåning totalt	296	178	486	281	233

¹ Utestående stock per den sista december.

Stocken av statsskuldväxlar minskade

Upplåningen i statsskuldväxlar fortsatte att minska. Den utestående stocken statsskuldväxlar krympte från 85 miljarder kronor i början av 2011 till 72 miljarder kronor i december. Det avspeglar dels det låga lånebehovet, dels att vi prioriterar obligationsmarknaden som vår viktigaste marknad på längre sikt.

De senaste två åren har efterfrågan på statsskuldväxlar tidvis varit begränsad. Under 2011 blev två av emissionerna inte fulltecknade.

Den låga flexibiliteten på växelmarknaden är en nackdel men vi kan ersätta växelupplåningen med annan kort upplåning. Bland annat kan vi ge ut korta värdepapper i utländsk valuta, så kallade commercial paper. Pengarna vi får in växlar vi sedan till kronor samtidigt som vi säkrar valutakursen med terminer. Den internationella marknaden visade stort intresse för våra värdepapper och vi kunde låna de volymer vi önskade.

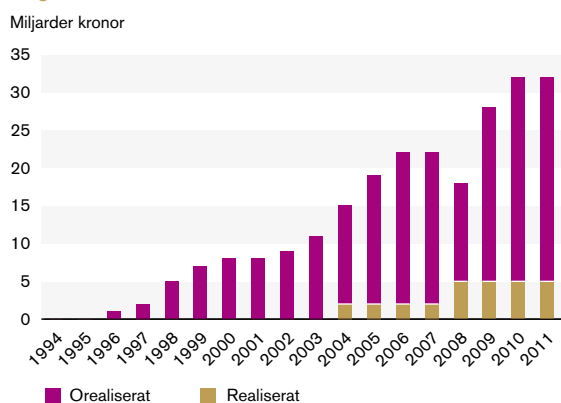
Minskad realupplåning

Under 2011 lånade Riksgälden 6 miljarder kronor i realobligationer, vilket var något mindre än 2010. Efterfrågan i realauktionerna var genomgående god. I genomsnitt kom det in bud på över 5 kronor för varje utbudna krona.

Huvudsyftet med att ge ut reala lån är att minska risken. Genom att komplettera statsskulden med ett ytterligare skuldslag är staten mindre utsatt för vad som händer med nominella räntor. Med realobligationer kan vi dessutom nå en bredare investerarbas.

Realandelen i statsskulden låg över det långsiktiga riktvärdet på 25 procent. Att vi ändå valde att ge ut reala lån beror på att likviditeten i handeln med realobligationer skulle försämrats om vi slutade att ge ut lån. Det skulle höja statens lånekostnader på sikt. Att hålla igång real-emissionerna kan alltså ses som en form av marknadsvård. Emissionsvolymen är dessutom så liten att den endast påverkar andelen marginellt. Andelen kommer att minska något när det kortaste reallånet förfaller 2012.

Diagram 4 Ackumulerat resultat för realskulden

Realskulden gav besparingar

Under 2011 gav realskulden en besparing på 0,6 miljarder kronor jämfört med vad kostnaden skulle ha varit för nominella obligationer med motsvarande löptider. Sedan reallån infördes 1994 har vi sammanlagt sparat nära 32 miljarder kronor; se diagram 4.

Jämförelsen bygger på skillnaden mellan räntan vid emissionstidpunkten på en nominell kronobligation med samma löptid och den reala räntan vi lånar till. Det positiva resultatet för 2011 för realskulden visar att den genomsnittliga skillnaden mellan dessa nominella och reala räntor för alla utestående reallån var högre än inflationstakten under året.

Valutalån enbart för Riksbankens räkning

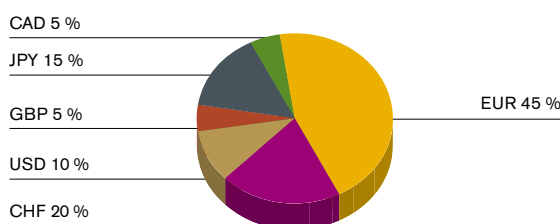
När upplåningsbehovet är litet prioriterar vi upplåning i kronobligationer. Under 2011 tog vi enbart upp valutalån för Riksbankens räkning för att ersätta lån som förföll. Det gjordes genom emission av två dollarlån och ett eurolån. Totalt gav vi ut obligationer i utländsk valuta för motsvarande 31 miljarder kronor, vilket är i nivå med upplåningen 2010.

Vi kan även skapa valutaskuld med hjälp av valutaswappar. Det innebär att vi ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta. Under 2011 gjorde vi valutaswappar för 13 miljarder kronor. Den helt övervägande delen ersatte gamla swappar som löpte ut.

Valutaskuldens sammansättning

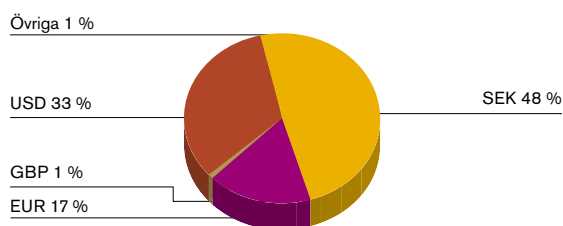
Valutaskulden styrs av ett internt riktmärke som anger hur fördelningen mellan ingående valutor ska vara. Den nuvarande fördelningen framgår av diagram 5.

Diagram 5 Valutaskuldens sammansättning, riktmärke

Riktmärket bestämmer exponeringen mot olika valutor i valutaskulden inklusive derivat. Vi ger inte ut valutalån direkt enligt riktmärket utan strävar efter att låna så billigt som möjligt. Därefter anpassar vi valutasammansättningen till riktvärdet via derivat. Exponeringen skiljer sig därmed från hur den underliggande finansieringen ser ut; se diagram 6.

Diagram 6 Finansiering av valutaskulden

Nya förutsättningar för likviditetsförvaltningen

Inom likviditetsförvaltningen lånar vi upp de pengar som saknas de dagar staten har stora utgifter, till exempel då pensioner eller statliga löner betalas ut. De dagar som skatterna flyter in får staten in mer pengar än vad som just då behövs. Då får vi ett kassaöverskott att placera. Likviditetsförvaltningen syftar till att säkerställa att staten alltid kan fullgöra sina betalningar i rätt tid och att överskott i statskassan hanteras på ett lönsamt och säkert sätt.

Förutsättningarna för likviditetsförvaltningen har delvis förändrats de senaste åren. Under längre perioder än vanligt har det varit fråga om förvaltning av kassaöverskott. Vi har även haft perioder med relativt stora kassaöverskott i utländsk valuta. Överskott kan placeras i bland annat repor, statsskuldväxlar och korta värdepapper i utländsk valuta.

Även under 2011 hade vi perioder med överskott i likviditetsförvaltningen, bland annat i samband med statens försäljning av Nordeaaktier. En annan orsak till överskott i början av året var att statsfinanserna visade sig bli starkare än vi först räknat med. Vi tog också emot stora belopp i form av säkerheter då marknadsvärdet på våra utestående swappar steg till följd av de låga räntorna.

Flöden i utländsk valuta

Inom likviditetsförvaltningen hanterar vi löpande flöden i utländsk valuta som uppstår till exempel då valutalån förfaller. För att vår närvaro på valutamarknaden ska vara tydlig och förutsägbar strävar vi efter att fördela växlingarna mellan kronor och utländsk valuta jämnt över årets månader. Genom att sprida ut växlingarna minskar vi dessutom beroendet av valutakursen vid enskilda tillfällen. Vid stora betalningar i utländsk valuta köper vi valuta i förväg via terminskontrakt. I hanteringen försöker vi också att utnyttja tillfällen med god likviditet i valutamarknaden för att sänka kostnaderna.

Gott betyg till den svenska statspappersmarknaden

Marknads- och skuldvärd är en central del av vår strävan att sänka kostnaderna och riskerna i statsskuldsvältningen. Ju bättre den svenska statspappersmarknaden

fungerar, desto mer är investerarna beredda att betala för de värdepapper vi ger ut och desto lägre blir statens lånekostnader. Att många investerare är intresserade av svenska statspapper är dessutom en trygghet om lånebehovet av någon anledning skulle öka kraftigt.

Ett viktigt medel för marknadsvärd är att vi erbjuder återförsäljarna att göra repor i statsobligationer. Syftet med repor är att förbättra likviditeten på statspappersmarknaden. Reporna minskar risken för återförsäljarna att köpa och sälja stora belopp, vilket underlättar handeln och kommer staten till del i form av lägre lånekostnader.

Vi arbetar dessutom aktivt med att öka kännedomen om Sverige och svensk ekonomi bland internationella investerare. Under året besökte vi investerare i Central- och Östeuropa, Nordamerika och Asien. Sverige har mycket gott anseende utomlands. Många investerare är positiva till Sveriges starka statsfinanser och därför beredda att investera i svenska statspapper.

Varje år genomför TNS Sifo Prospera en enkätundersökning där svenska och utländska investerare samt återförsäljare svarar på frågor om hur de uppfattar Riksgäldens upplåningsverksamhet. Ända sedan starten 2004 har vi fått höga betyg. Bland annat får vår kommunikation om statens lånebehov och finansiering betyget utmärkt. Riksgälden värderas också högre än både bostadsinstitut och andra statliga lånekontor vad gäller transparens med mera.

Privatmarknadsupplåningen ger lägre kostnader

Riksgälden lånar också från privatpersoner och mindre investerare för att finansiera statsskulden. Vi erbjuder våra kunder premieobligationer och Riksgäldsspar. Vid årets slut var 58,3 miljarder kronor, eller 5,3 procent av statsskulden, finansierad på privatmarknaden; se diagram 7. Målet för privatmarknadsupplåningen är att den ska vara billigare än den upplåning vi gör på marknaden för statsskuldväxlar och statsobligationer.

Under 2011 minskade upplåningen på privatmarknaden kostnaderna för statsskulden med 141 miljoner kronor, se tabell 6. För femårsperioden 2007–2011 blev den samlade kostnadsbesparingen jämfört med statspappersmarknaden 846 miljoner kronor.

Tabell 6 Besparing privatmarknadsupplåning¹

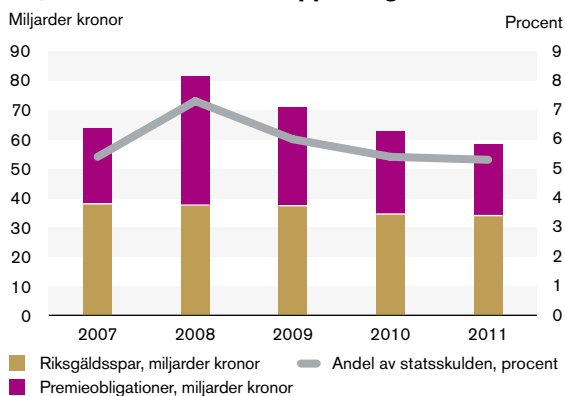
Miljoner kr	2007	2008	2009	2010	2011
Premieobligationer	149	106	170	171	130
Riksgäldsspar	23	38	36	12	11
Summa besparing	171	144	206	183	141

¹ Resultatet visar hur mycket mer motsvarande upplåning skulle ha kostat på den institutionella räntemarknaden. Intäkterna mäts med en räntemarginal mot motsvarande löptider på penning- och obligationsmarknaden. Kostnaderna är de faktiska kostnaderna för upplåningen på privatmarknaden.

Kingdom of Sweden – så benämns Sverige på den internationella räntemarknaden. Medarbetare på handlarbordet hanterar Riksgäldens auktioner av obligationer och växlar.

Diagram 7 Privatmarknadsupplåning

Minskad marknadsandel

Premieobligationer och Riksgäldsspar står för sammanlagt 4,2 procent av den svenska räntesparmarknaden, en minskning med 0,5 procentenheter jämfört med året innan. Nedgången beror både på att inlåningen hos oss har minskat och att den totala räntesparmarknaden har vuxit. Räntesparmarknaden innefattar bankinlåning, räntefonder och privatobligationer.

Nya premieobligationer trots osäkerhet

Resultatet för premieobligationer blev 130 miljoner kronor under 2011, vilket är 41 miljoner kronor lägre än under 2010. Försämringen beror på lägre intäkter på utestående premieobligationer och att antalet äldre obligationer i pappersform som kunder inte har löst in minskade. Tio år efter förfall preskriberas obligationerna och pengarna tillfaller staten.

I april och november gav vi ut nya premieobligationer, samtidigt som två obligationer förföll. På grund av det låga ränteläget var det osäkert om vi skulle kunna sälja någon premieobligation under hösten. När villkoren fastställdes var räntan i motsvarande löptid på statspappersmarknaden 1,36 procent, vilket räckte till en utlott-

ningsprocent på 0,60 procent och en garantiränta på 0,30 procent. Trots låg ränta och mindre marknadsföring än normalt sålde vi premieobligationer för 2,9 miljarder kronor i november, vilket motsvarar 76 procent av volymen i den premieobligation som samtidigt förföll. Den totala volymen av premieobligationer minskade under året med 0,6 miljarder kronor till 33,9 miljarder kronor.

Oförändrat resultat för Riksgäldsspar

Resultatet för Riksgäldsspar på 11 miljoner kronor var i princip oförändrat jämfört med föregående år. Intäkterna blev lägre på grund av att den utestående volymen minskade. Minskningen dämpades dock av att intäkterna var lägre än normalt även föregående år. På grund av den låga reporäntan kunde vi inte ta ut vår normala marginal på rörligt sparande under 2010, vilket vi gjorde under hela 2011. Lägre marknadsföringskostnader bidrog också till att motverka resultatförsämringen under 2011. Under året steg reporäntan och därmed räntan på rörligt sparande, samtidigt som räntan på fast sparande nådde rekordlåga nivåer. Utflödet från framför allt rörliga konton, som står för 80 procent av de insatta medlen, var stort under de första åtta månaderna. Men i september vändes nettoutflödena till nettoinflöden och fortsatte så året ut. Det ökade intresset berodde till stor del på den tilltagande oron på finansmarknaderna.

Sammanlagt minskade volymen i Riksgäldsspar med 3,7 miljarder kronor till 24,4 miljarder kronor. Antalet kunder minskade med 10 procent till 118 000.

Lönsam kronposition i våra aktiva positioner

För att ytterligare minska kostnaderna för statsskuden har vi möjlighet att ändra skuldens löptid och fördelning mellan valutor baserat på bedömningar av framtida ränte- och växelkursrörelser. Sådana ändringar gör att vi bygger upp vad som kallas positioner. Vi kan ta

valutapositioner och räntepositioner, men i det senare fallet endast i utländsk valuta. Dessa positioner är ett led i vår strävan att sänka statens kostnader och begränsa risktagandet. En vinst på positionerna minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för risktagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

I den löpande egna förvaltningen tas normalt relativt små positioner. När vi bedömer att den möjliga avkastningen är stor i förhållande till risken så gör vi större justeringar av skulden. Sådana beslut underställs vår styrelse och kallas för strategiska positioner. Tanken är också att de kan vara mer långsiktiga.

Som komplement till den egna interna förvaltningen anlitar vi även externa förvaltare. Det gör vi för att dels få tillgång till extern expertis och erfarenhet för att ytterligare sänka kostnaderna, dels få en måttstock att utvärdera vår egen förvaltning mot.

Begränsad vinst för 2011

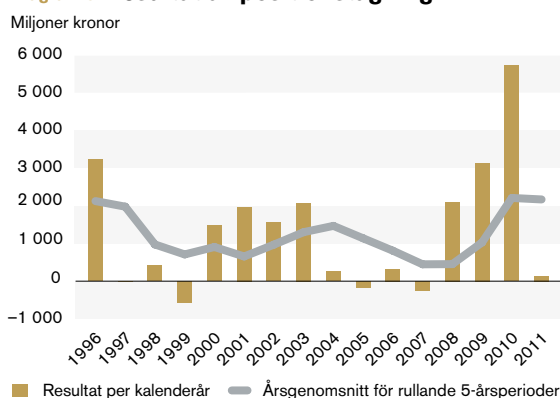
Under första halvåret 2011 fortsatte vi att gradvis avveckla vår strategiska position för en starkare krona gentemot euron. Positionen byggdes upp under 2009 baserat på bedömningen att vid en kurs på över 11 kronor per euro var kronan för billig och euron i motsvarande mån för dyr. Vi ökade därför skulden i euro och minskade skulden i kronor. I juni 2011 var positionen helt avvecklad och den totala realiserade vinsten blev 8,1 miljarder kronor. Huvuddelen av vinsten uppstod under 2010 då kronan stärktes markant. Av det totala resultatet härrör 285 miljoner kronor från 2011.

Den egna löpande positionstagningen gav en förlust på 151 miljoner kronor. Positioner för flackare räntekurvor och starkare dollar gav ett positivt bidrag medan positioner för högre räntor och svagare yen bidrog negativt till resultatet. Det negativa resultatet kan hänföras till det första halvåret då vår bedömning pekade mot en fortsatt återhämtning i världsekonomin, en förhoppning som grusades under sensommaren. Andra halvåret förbättrades resultatet successivt i takt med att vi positionerade oss för en mer negativ utveckling.

Året präglades av stor osäkerhet på de finansiella marknaderna. Den ogynnsamma miljön visade sig i det svaga resultatet för både den interna och externa positionstagningen. Den externa förvaltningen gav i princip ett nollresultat; se tabell 7.

Sammantaget gav positionstagningen en vinst på

Diagram 8 Resultat av positionstagning

133 miljoner kronor under 2011. Verksamhetens resultat varierar mellan enskilda år och utvärderas därför i femårsperioder. Under åren 2007–2011 har vinsten i genomsnitt varit 2,2 miljarder kronor per år. Positionen för en starkare krona står för det i särklass största bidraget. Den externa förvaltningen har bidragit med ett överskott på 101 miljoner kronor per år. Den interna löpande förvaltningen gav ett underskott på 42 miljoner kronor per år.

Riktlinjer för positioner

Positionstagningen styrs av ett regelverk som begränsar de risker vi kan ta. Regeringen beslutade inför 2011 att ge oss ett totalt riskmandat på 450 miljoner kronor i termer av vad som kallas daglig Value-at-Risk; se sidan 26. Det betyder att vi som mest får ta positioner som (baserat på angivna ekonomiska och statistiska antaganden) med en liten sannolikhet kan ge förluster på 450 miljoner kronor eller mer på en dag.

Riskmandatet för 2011 innebar en sänkning från tidigare nivå på 600 miljoner kronor. Bakgrunden var att mandatet tidigare omfattat även strategiska positioner i kronans växelkurs. I och med att dessa under 2009 lyftes bort från riskmandatet och ökades från 15 till 50 miljarder kronor bedömde regeringen att utrymmet för den övriga aktiva förvaltningen skulle minskas för att ge en totalt sett väl avvägd risknivå.

Styrelsen beslutade att ge den löpande egna positionstagningen och externa förvaltningen ett sammanlagt riskmandat på 220 miljoner kronor. Det var samma mandat som tidigare år. Resten av riskmandatet reserverades för eventuella strategiska positioner där beslut fattas av styrelsen.

Tabell 7 Resultat positionstagning

Miljoner kronor	2007	2008	2009	2010	2011	Genomsnitt
Egen positionstagning	-203	1 892	3 048	5 464	134	2 067
Varav						
Strategisk	0	1 587	2 623	6 051	285	2 109
Löpande	-203	305	426	-587	-151	-42
Extern positionstagning	-35	187	90	263	-1	101
Totalt resultat	-238	2 079	3 138	5 727	133	2 168

Staten har betalat Saabs EIB-lån

GARANTI OCH KREDIT

Kreditgarantierna som vi ställt ut till bilindustrin har dominerat arbetet under 2011. Vi har också gett royaltylån till flygindustrin. Ett nytt uppdrag är att vi tar fram en riskanalys för statens samlade garanti- och kreditportfölj.

Uppgift och mål

Riksgälden ska ställa ut och förvalta statliga garantier och krediter. I vårt uppdrag ingår också att arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och kreditverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt.

Försäkringsmässiga principer ska styra prissättningen av våra åtaganden så att kostnaderna för verksamheten på lång sikt täcks av intäkterna. Vi ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas.

Riksgäldens största garantier och lån har historiskt sett funnits inom investeringar i infrastruktur som till exempel Öresundsbron och Arlandabanan. Som en följd av den globala finanskris som började 2008 tillkom nya stora uppdrag inom fordonsindustrin. Vi fick också i uppdrag att låna ut pengar till andra länder.

Mindre garantiportfölj

Riksgälden hade vid slutet av året utställda garantier för 38,9 miljarder kronor, vid sidan av bankgarantiprogrammet och insättningsgarantin; se tabell 8. De samlade garantierna minskade med 6,2 miljarder kronor under året

som en följd av att en garanti till SBAB och en till Svensk Exportkredit förföll, samt att vi betalade Europeiska investeringsbanken (EIB) för det lån vi garanterat åt Saab Automobile (Saab) när företaget gick i konkurs.

De avgifter som vi tar ut för att täcka förväntade förluster i garantiverksamheten sätts in på ett räntebärande konto. Behållningen på räntekontot var vid årsskiftet 257 miljoner kronor. Utöver kontot har vi tillgångar i form av fordringar som uppstått när vi behövt gå in och betala garanterade lån, så kallade regressfordringar, och framtida avgifter för befintliga garantier. Tillsammans hade dessa tre garantitillgångar ett beräknat värde på 2,6 miljarder kronor vid årsskiftet, vilket ska jämföras med de samlade förväntade förlusterna om 1,1 miljarder kronor.

När Saab gick i konkurs skedde stora förändringar i dessa olika poster. I och med att vi infriade garantin genom att betala Saabs lån minskade tillgångarna på kontot med 2,2 miljarder kronor. Samtidigt uppstod en fordran på motsvarande belopp. Alltså är det beräknade värdet av samlade garantitillgångarna fortfarande större än de förväntade förlusterna.

Tabell 8 Åtaganden, avsättningar och tillgångar i garantiverksamheten

31 december 2011 Miljoner kronor	Åtaganden	Avsättningar för förväntade förluster	Tillgångar
Garantiportföljen	38 949,7	1 105,8	2 576,7

Trycket från massmedierna var stort när Riksgälden prövade ägaransökningar till Saab. Kommunikationschef Unni Jerndal svarade på frågor.

Fordran på Saab Automobile efter konkurs

Den 19 december 2011 lämnade Saab in sin konkursansökan. På uppdrag av regeringen hade Riksgälden i början av 2010 ställt ut en garanti till EIB för ett projektlån till Saab. Vi infriade kort efter konkursen vårt garantilöfte till EIB genom att lösa Saabs lån på 2,2 miljarder kronor inklusive tillhörande kostnader och fick en fordran på Saabs konkursbo på motsvarande belopp.

Som pant för garantin hade Saab inledningsvis ställt säkerhet i reservdelsrörelsen, företags verktyg samt fastigheter. Säkerheterna hade placerats i tre separata säkerhetsbolag. Riksgälden har fortfarande säkerhet i två av dessa bolag – Saab Automobile Parts och Saab Automobile Tools (i konkurs) – men har valt att inte omedelbart realisera panten utan samverka med konkursförvaltarna. Åtgärden möjliggör för konkursförvaltarna att försöka sälja hela Saabkoncernen till en enda köpare.

Projektlånet finansierade utvecklingsprojekt inom miljö- och trafiksäkerhetsområdet och betalades successivt ut i takt med att utvecklingskostnader uppkom i Saab. Den maximala ramen för lånet och därmed för vår garanti var inledningsvis 400 miljoner euro. Under 2011 kom Saab in i en allvarlig likviditetskris, vilket medförde att produktionen stoppades i april. Det innebar också att vidare utbetalningar av EIB-lånet stoppades. Totalt hade

då 217 miljoner euro betalats ut till bolaget. Saab arbetade därefter med att säkra såväl kort- som långsiktig finansiering för att åter få igång produktionen.

Vi bidrog aktivt till att försöka hjälpa till att lösa Saabs likviditetskris. Vi kom överens om att sänka garantiramen till Saab från 400 till 280 miljoner kronor och samtidigt släppa panterna i aktierna i fastighetsbolaget Saab Automobile Property. Denna åtgärd gjorde det möjligt för Saab att sälja fastighetsbolaget för att omedelbart få in likviditet och i stället hyra fastigheterna från den nya ägaren. Samtidigt hade Riksgälden fortsatt fullgoda säkerheter för hela den nya låneramen.

Vi bidrog även till att försöka lösa Saabs långsiktiga finansiering. Företaget avsåg att säkra denna finansiering genom att ta in nya kapitalstarka investerare. Genom de avtal vi hade med Saab behövdes vårt godkännande för sådana ägarförändringar. Bland annat ansökte Saab om att två kinesiska företag – Pang Da Automobile Trade och Youngman Automotive – skulle bli ägare i företags holländska moderbolag Swedish Automobile NV (SWAN). Ägarprövningarna av de kinesiska företagen hann aldrig slutföras innan Saab gick i konkurs.

Pang Da och Youngman tillförde kortsiktig likviditet till Saab, bland annat genom att betala i förskott för framtida leveranser av bilar. Men under hösten blev

likviditetssituationen ohållbar och Saab ansökte om rekonstruktion. Under rekonstruktionen genomfördes en justering av överenskommelsen med de kinesiska bolagen som innebar att de skulle ta över hela ägandet i Saab. De åtog sig samtidigt att finansiera Saab kortsiktigt till dess att de fått tillstånd för affären från de kinesiska myndigheterna.

Den utlovade kortsiktiga finansieringen uteblev till stor del, inte minst därför att Saabs tidigare ägare General Motors (GM) förklarade sig ovillig att låta Saab fortsätta använda GM:s teknologi under ägande av de kinesiska bolagen. Till följd av likviditetsbristen såg sig Saab tvingad att ansöka om konkurs.

Första delen av Volvo Personvagnars lån garanterad
Riksgälden tecknade under 2010 avtal om en kreditgaranti för ett projektlån till Volvo Personvagnar från EIB. Lånet ska användas för utvecklingsprojekt inom miljöanpassad fordonsteknik och vara återbetalt 2017. Det totala lånebeloppet är 3,55 miljarder kronor och kan betalas ut i tre delar. Under 2011 följde vi löpande utvecklingen i bolaget och vårt åtagande för att försäkra oss om att allt gick enligt plan.

Minskade utestående lån trots nya uppdrag

Riksgäldens utestående krediter till låntagare utanför staten var vid årets slut 24,4 miljarder kronor, vilket är en minskning med 400 miljoner kronor från ett år tidigare. Förändringen beror på att flera låntagare amorterat på sina lån under året.

Utlåningen finansieras genom att vi först tar upp lån i vår ordinarie upplåningsverksamhet. När vi sedan lånar ut får låntagaren betala en ränta som motsvarar vår kostnad för att ta upp lånet och en avgift för kreditrisken. En del lån kan i stället för ränta och amortering ha villkor för återbetalningen som beror på till exempel hur vinsten eller försäljningen i ett projekt utvecklar sig.

Vi beräknar regelbundet nedskrivningsbehovet i utlåningen utifrån de förväntade förlusterna och värderar de utställda lånen därefter. Nedskrivningen per den 31 december 2011 med 0,9 miljarder kronor är oförändrad jämfört med föregående årsskifte. Under 2011 har avgifter på 91,5 miljoner kronor för lån med kreditrisk kommit in.

Nytt royaltylån till flygindustrin

Vi hade vid årsskiftet fyra utestående royaltylån till flygindustrin. Ett royaltylån innebär att företaget kommer att betala en viss summa till oss baserad på intäkterna från den produkt som ska utvecklas. Det betyder att återbetalningen är beroende av hur framgångsrik försäljningen är.

I mars tecknade vi ett nytt royaltylån med Volvo Aero om högst 120 miljoner kronor. Det nya lånet ska delfinansiera Volvo Aeros forsknings- och utvecklingskostnader för vissa komponenter till flygplansmotorn Rolls Royce Trent XWB, som ska sitta i det kommande flygplanet A350 från Airbus.

I maj 2011 beslutade regeringen att ge oss i uppdrag att förhandla villkor för ytterligare ett royaltylån till Volvo Aero. Lånet avser delfinansiering av Volvo Aeros kostnader för att utveckla komponenter till en ny flygmotor som i sin helhet tas fram av tillverkaren Pratt & Whitney.

Under hösten sålde Volvo Aero ungefär en tredjedel av sin andel i det så kallade GEnx-projektet. I och med detta har Volvo Aero betalat tillbaka motsvarande del av den delfinansiering som vi i form av ett royaltylån bidragit med i projektet.

Lån till andra länder

I spåren av finanskrisen fick ett antal europeiska länder stödlån från Internationella valutafonden, IMF. I samband med detta gavs också ett antal lån ut direkt mellan europeiska stater, där Sverige ställde ut låneramar till Island och Lettland. Under 2011 bistod vi regeringen med att utforma ett avtal om en kredit till Irland. Det arbetet kommer att fortsätta under 2012.

I september 2010 undertecknades ett låneavtal med Lettland där Sverige tillsammans med Norge, Finland, Danmark och Estland förband sig att låna ut 1 900 miljoner euro (16 926 miljoner kronor). Sveriges del var högst 720 miljoner euro. När avtalet löpte ut den 22 december 2011 hade Lettland inte begärt att få låna något. De administrativa kostnaderna för lånelöftet var 33 000 kronor under 2011.

Sverige undertecknade 2009 ett låneavtal till Island tillsammans med de övriga nordiska länderna på totalt 2,5 miljarder dollar (17,2 miljarder kronor). Samma år betalade Riksgälden ut 84 miljoner euro, följt av 163,5 miljoner euro 2010. Under 2011 betalade vi ut 247,5 miljoner euro, vilket tillsammans med de andra långivarnas utbetalningar innebär att hela lånet var utbetalt i slutet av året. De administrativa kostnaderna var 40 000 kronor under 2011.

Förlängning av låneram till Svensk Exportkredit

Vi fick i uppdrag av regeringen att förlänga låneramen om 100 miljarder kronor till Svensk Exportkredit till att gälla även under 2011. Ramen ställdes ursprungligen ut då riksdagen under finanskrisen 2008 ville säkra tillgången till svensk exportfinansiering. Eftersom den ekonomiska osäkerheten åter har ökat ansåg regeringen att det fanns behov av att ytterligare förlänga låneramen, som hittills inte har utnyttjats, till att även gälla under 2012.

Finansiering är en av frågorna som vår enhetschef Eva Cassel diskuterar när hon träffar Jan Gurander finansdirektör på Volvo Car Corporation.

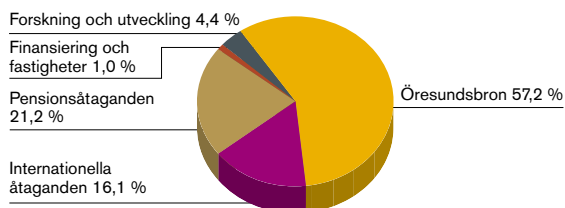
Ny garanti- och kreditförordning

Den 1 april 2011 trädde den reformerade budgetlagen (2011:203) i kraft. I anslutning till detta beslutade regeringen om en ny förordning (2011:211) om utlåning och garantier. Den reformerade budgetlagen och nya förordningen innebär en mer enhetlig och utförlig reglering av statens garanti- och kreditverksamhet.

De grundläggande principerna för garanti- och kreditverksamheten har i hög grad likställts och samlats i en gemensam förordning som bland annat reglerar avgiftsuttag, hantering av reserver och uppföljning. Arbetet med att genomföra de förändringar som följer av den nya förordningen pågick under hela året.

Diagram 8 Garantiåtaganden

Garantier för 38,9 miljarder kronor, 31 december 2011, procentuell fördelning

Arbetet med en samlad riskanalys påbörjat

I maj fick vi i uppdrag av regeringen att göra en riskanalys av statens samlade garanti- och kreditportfölj. Bakgrunden till uppdraget är att det finns ett behov av att beskriva statens risktagande på ett mer utförligt sätt, utöver att regelbundet redogöra för de förväntade kostnader som är kopplade till utställda garantier och krediter. Med en fördjupad analys, som bland annat belyser risken för riktigt stora kreditförluster och deras potentiella inverkan på statens finanser, kan staten vara bättre förberedd på oförväntat dåliga utfall i garanti- och kreditverksamheten.

Den samlade riskanalysen innebär ett långsiktigt utvecklingsarbete eftersom den är både omfattande och komplex. Arbetet sker i nära samarbete med Exportkreditnämnden, Statens bostadskreditnämnd, Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete och Centrala studiestödsnämnden. En första analys redovisas i en separat rapport i samband med att Riksgälden lämnar underlag till årsredovisningen för staten senast den 15 mars 2012.

Snabbare utbetalning till insättarna

INSÄTTNINGSGARANTI OCH INVESTERARSKYDD

Skyddet för insättarna har stärkts efter ändringar i lagen om insättningsgarantin. Det blir tydligare vilka konton som omfattas och vi kommer att betala ut ersättning snabbare.

Uppgift och mål

Riksgälden är garantimyndighet enligt lagen om insättningsgaranti och lagen om investerarskydd. Vi ska bidra till konsumentskyddet för insättningar, värdepapper och andra medel som finansiella institut hanterar åt kunder.

Vi ska beräkna och ta ut avgifter korrekt och kostnadseffektivt. Avgifterna för insättningsgarantin ska placeras på räntebärande konto i Riksgälden eller i skuldförbindelser utfärdade av staten.

Vi ska säkerställa en korrekt, snabb och effektiv hantering av ersättningar.

Erfarenheterna från den finansiella krisen har gjort att ett omfattande arbete pågår inom EU för att gå igenom regelverken för insättningsgarantin och investerarskyddet. Genom en ökad harmonisering inom EU ska konsumentskyddet ytterligare stärkas och bidra till den finansiella stabiliteten.

Riksgälden ansvarar för att beräkna och ta ut avgifter från finansiella institut som tillhör insättningsgarantin och investerarskyddet, och att betala ut ersättning när garantin träder in. En annan viktig uppgift är att informera om hur insättningsgarantin och investerarskyddet fungerar.

Förstärkt insättningsgaranti

Den 1 juli 2011 infördes nya regler som innebär att ändringar i EU:s insättningsgarantidirektiv förs in i den svenska lagen. En viktig förändring är att garantin kan träda in även efter beslut av Finansinspektionen, och inte som tidigare endast när ett institut går i konkurs.

En annan viktig förändring är att ersättningen ska betalas ut senast tjugo arbetsdagar från det att garantin träder in, i stället för som tidigare inom tre månader. För att vi ska kunna göra utbetalningen så snabbt infördes samtidigt krav på instituten att de utan dröjsmål ska kunna lämna uppgifter till oss om sina insättare och deras insättningar.

Slutligen infördes krav på att instituten ska ansöka hos oss om prövning av vilka konton som omfattas av insättningsgarantin. Tidigare kunde vi inte ge förhandsbesked om vilka konton som var skyddade utan spararna fick förlita sig på institutens egna bedömningar. Det nya kravet kommer att bidra till ökad tydlighet och minskad osäkerhet för insättarna.

Under hösten prövade vi samtliga instituts befintliga kontoslag, totalt mer än 2 000. Från och med nu måste institut ansöka om prövning av alla nya kontoslag innan de lanseras mot kund. Vi fakturerar instituten 2 000 kronor per kontoslag för prövningen. Totalt fakturerade vi 4,9 miljoner kronor 2011.

Nytt systemstöd för snabbare utbetalning

Riksgälden utvecklade under första halvåret ett nytt systemstöd som ska kunna ta emot uppgifter om ett instituts kunder och deras insättningar, samt beräkna och betala ut ersättning. Utvecklingen av systemstödet föranleddes av att den kortare utbetalningstiden ställer krav på en hög grad av automatisering.

Vi upprättade också föreskrifter om institutens skyldighet att lämna uppgifter till oss.

Avgifter för insättningsgarantin

Insättningsgarantin finansieras genom årliga avgifter från de anslutna instituten. De sammanlagda avgifterna ska uppgå till 0,1 procent av de garanterade insättningarna vid slutet av föregående år. Varje instituts avgift varierar beroende på institutets andel av de garanterade insättningarna och institutets kapitaltäckningsgrad jämfört med övriga institut.

Vid slutet av 2010 var de garanterade insättningarna 1 139 miljarder kronor. De drygt 150 institut som var anslutna betalade således in totalt cirka 1,1 miljarder kronor i avgifter under 2011. Avgifterna placeras i en fond som förvaltas av Kammarkollegiet på vårt uppdrag. Placeringarna görs i statsobligationer eller på ett räntebärande konto i Riksgälden. För att höja avkastningen får insättningsgarantifonden sedan hösten 2010 göra så kallade återköpstransaktioner med statsobligationer.

Det samlade värdet på tillgångarna i fonden var 26,6 miljarder kronor vid slutet av 2011. Avkastningen under året blev 12,6 procent, vilket är en kraftig ökning jämfört med 2010 då den var 2,8 procent. Den högre avkastningen förklaras främst av att räntan på statsobligationer fallit under året, vilket inneburit att obligationerna ökat i värde.

Avgifter för investerarskyddet

De institut som är anslutna till investerarskyddet betalar årligen en avgift för administrationen av skyddet. Om investerarskyddet aktiveras tar vi ut kostnaderna för det aktuella ersättningsfallet i efterhand.

Vi har i en skrivelse begärt att regeringen ska se över lagstiftningen med sikte på att ta fram en enklare och tydligare modell för hur kostnaderna för investerarskyddet ska fördelas om ett institut går i konkurs.

I väntan på en översyn utvecklade vi under 2010 en modell som har använts för att fördela de kostnader för investerarskyddet som uppstod efter konkursen i CTA Lind & Co Scandinavia AB (CTA).

Fördelning av kostnader i CTA-fallet

Under våren tog vi in avgifter för de hittills uppkomna kostnaderna för CTA från de institut som tillhörde investerarskyddet när företaget gick i konkurs 2004. De totala kostnaderna var 143 miljoner kronor.

De avgifter som instituten betalat för CTA-fallet kommer dock att behöva justeras i framtiden. Konkursen i CTA har ännu inte avslutats och det är oklart när det kan ske. Riksgälden har också tillsammans med konkursboet inlett processer mot tre av CTA:s företrädare och riktat skadeståndsanspråk mot dem. Eventuell återvinning i konkursen och utfallet av de pågående rättsprocesserna kommer att påverka de slutliga kostnaderna för ersättningsfallet, men det går ännu inte att avgöra med hur mycket. De totala kostnaderna kan därför i slutändan bli högre eller lägre än beräknat.

Våra kostnader för insättningsgarantin och investerarskyddet

Våra administrativa kostnader för insättningsgarantin var 12,9 miljoner kronor 2011, jämfört med 6,1 miljoner 2010. För investerarskyddet slutade de på 1,5 miljoner kronor. De ökade kostnaderna för insättningsgarantin beror främst på arbetet med att utveckla systemstöd för hantering av ersättningsfall. Men även prövningen av kontoslag och arbetet med föreskrifterna bidrog till högre kostnader.

Bankstödet ger överskott

BANKSTÖD

Statens samlade bankstöd under finanskrisen visar ett plus. Det blir överskott i bankgarantiprogrammet och när affärerna efter övertagandet av Carnegie summeras gör skattebetalarna en vinst.

Uppgift och mål

Riksgälden är stödmyndighet enligt lagen om statligt stöd till kreditinstitut. Det innebär att vi har i uppdrag att utforma åtgärder till stöd för banker och andra kreditinstitut när sådana behövs.

Målet med bankstödet är att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Stödåtgärderna ska så långt som möjligt vara affärsmässiga och får inte leda till otillbörlig snedvridning av konkurrensen. Vi ska sträva efter att minimera statens långsiktiga kostnader för stödet och att i möjligaste mån återfå statens insatser.

Riksgälden har en central roll i statens uppgift att värna det finansiella systemet. Under finanskrisen bidrog de samlade stödåtgärderna från statens sida till att lindra effekterna av krisen. Bankgarantiprogrammet underlättade bankernas upplåning, vilket i sin tur gjorde det enklare för hushåll och företag att låna till rimliga villkor.

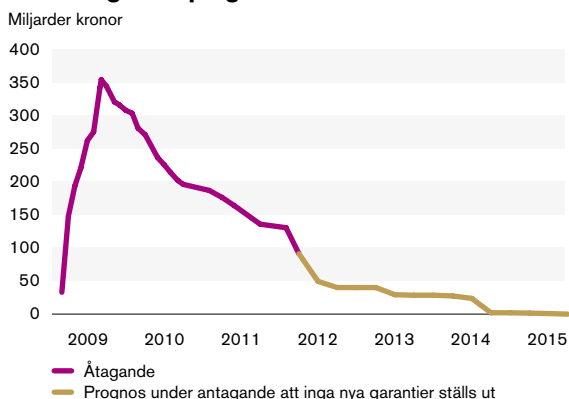
Stödprogrammen stängda för nyteckning Bankgarantiprogrammet innebar att staten mot en avgift lovade att träda in om det institut som gett ut det garanterade värdepapperslånet inte längre betalar sina långivare. De statliga bankgarantierna utnyttjades flitigt under 2008 och första halvåret 2009 då oro på de finansiella marknaderna försvårade bankernas upplåning. Som mest var de utestående garantierna 354 miljarder kronor i juni 2009.

Regeringen beslutade att stänga programmet för nyteckning den 30 juni 2011. Utestående garantier löper emellertid till de garanterade lånen förfaller.

Carnegie Investment Bank, SBAB, Sparbanken Gripen, Swedbank och Volvofinans Bank har fortfarande garanterade skuldförbindelser inom ramen för programmet. I slutet av året hade de utestående garantierna minskat till 91 miljarder kronor, nära nog en halvering jämfört med de 178 miljarder som var utestående vid föregående årsskifte. Volymen förväntas falla till 40 miljarder kronor under 2012; se diagram 9. De sista garantierna förfaller 2015.

Riksgälden har beräknat att bankgarantiprogrammet kommer att gå med ett överskott på 5,9 miljarder kronor. Det bör dock påpekas att den beräknade vinsten döljer det faktum att mycket stora kostnader kan uppstå med liten sannolikhet, medan det mest troliga utfallet är att inga garantier behöver infrias.

Diagram 9 Omfattning av åtagandet inom garantiprogrammet över tiden

Vi hade under finanskrisen möjlighet att genom ett kapitaltillskottsprogram ge solventa banker och bostadsinstitut kapitaltillskott. Programmet avslutades den 30 juni 2011. Endast en bank, Nordea, deltog i programmet. Regeringen, som var största ägare i Nordea, valde under våren 2009 att delta i bankens nyemission genom programmet. Kapitaltillskottet var 5,6 miljarder kronor. Aktierna som vi köpte i samband med emissionen ligger kvar i stabilitetsfonden.

Carnegietvisterna avgjorda till skattebetalarnas fördel

De rättsliga processerna runt övertagandet av Carnegie Investment Bank (CIB) har nu avslutats. De vinstdelningsarrangemang som vi kommit överens om med CIB:s nya ägare i samband med försäljningen börjar också utkristallisera sig. Överskottet för staten kommer att bli 150-400 miljoner kronor.

Det var i november 2008 som vi som stödmyndighet beviljade ett lån till CIB och därefter tog över panterna för lånet i form av aktier i CIB och försäkringsmäklaren Max Matthiessen. Det är det enda fall där vi gripit in på grund av att ett finansiellt institut fått så djupa ekonomiska problem att det fanns risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige.

De förra ägarna, D. Carnegie, begärde att den värdering som gjordes av bolagen vid övertagandet skulle prövas i Prövningsnämnden – en nämnd som har satts upp för att lösa tvister i samband med stöd till kreditinstitut. Värderingen hade betydelse för frågan om det fanns något övervärde att redovisa till de tidigare ägarna. D. Carnegie yrkade på att värdet skulle justeras upp med cirka 5 miljarder kronor. Utöver denna process pågick en tvist i tingsrätten, där D. Carnegie påstod att det pantavtal som upprättats var ogiltigt och att övertagandet därför inte gått rätt till. D. Carnegie krävde i denna tvist över 8 miljarder kronor.

Både Prövningsnämnden och tingsrätten gick på vår linje. Prövningsnämnden fastställde att det var rätt att göra en värdering av CIB utan banktillstånd och med statligt stöd, så som vi förespråkade. Prövningsnämnden justerade visserligen upp de värderingar som PwC och Lazard gjort av bolagen, men justeringen var så liten att vi fick full ersättning för våra rättegångskostnader.

Därefter träffade vi en överenskommelse med Alecta, som var D. Carnegies största fordringsägare, för att undanröja framtida processer. Överenskommelsen innebar att vi betalade cirka 90 miljoner kronor till Alecta samtidigt som D. Carnegie medgav vår talan i tingsrätten. Domstolen fastställde därefter att pantövertagandet gått rätt till.

I samband med försäljningen av CIB kom vi överens med de nya ägarna om två vinstdelningsarrangemang som en del av köpeskillingen. Vi fick under året 279 miljoner kronor i vinstutdelning från en portfölj av osäkra norska krediter. Därutöver såldes fastighetsbolaget Norrvidden. Norrvidden utgjorde huvuddelen av den pant som övertogs från en större svensk kredittagare. Vi har rätt till 90 procent av överskottet från detta engagemang. En första utdelning kommer att ske under 2012.

Stabilitetsfonden

Riksdagen har beslutat att bygga upp en stabilitetsfond för att finansiera framtida bankstödsåtgärder så som infriande av garantier eller kapitaltillskott till banker. Förvaltningskostnader för bankstödet ska också tas från fonden medan intäkter från instituten läggs in i fonden. Det kan till exempel handla om garantiavgifter, utdelningar och försäljningslikvider. Fonden har också en obegränsad kredit.

Stabilitetsfonden byggs upp genom att banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift. Målet är att stabilitetsfonden inom 15 år (år 2023) ska motsvara 2,5 procent av BNP. Enligt våra beräkningar förväntas fonden nå den nivån först år 2026.

Fondens sammanlagda behållning i slutet av 2011 var 19,1 miljarder kronor inklusive fakturerade garantiavgifter för de tre första kvartalen, jämfört med 14,9 miljarder kronor 2010. Om man räknar in Nordeaaktierna värderade till anskaffningsvärde var behållningen 24,7 miljarder kronor, jämfört med 20,5 miljarder kronor 2010. Om aktierna i stället värderas till marknadsvärde blir stabilitetsfondens behållning 34,2 miljarder kronor, jämfört med 35,6 miljarder kronor 2010. I marknadsvärdestermener ökade således fonden inte i värde, trots betydande inflöden under året. Det beror på att marknadsvärdet på Nordeaaktierna föll kraftigt under året.

Kreditrisker i fokus under finansoro

RISKHANTERING

Riskhantering är en central del av Riksgäldens komplexa och samhällsviktiga verksamhet. Under året har vi bland annat utvecklat vår hantering av kreditrisker i förvaltningen av statskulden. Vi har också genomfört två större övningar för att ytterligare förbättra vår krisberedskap.

Uppgift och mål

Riksgälden ska identifiera, hantera och ha interna instruktioner för de huvudsakliga riskerna i verksamheten. Målet för vår riskhantering är att, utöver vad som anges i regeringens riktlinjer, sträva efter att uppnå marknadspraxis. I vår hantering av finansiella och operativa risker ska vi uppfylla de relevanta lagkrav som ställs på finansiella företag och följa de föreskrifter och allmänna råd som Finansinspektionen utfärdar.

I Riksgäldens verksamhet uppstår många olika sorters risker som ska hanteras. Det gäller såväl finansiella risker som operativa risker i den dagliga verksamheten och säkerhetsfrågor. Vi identifierar, bedömer, kontrollerar och rapporterar dessa risker löpande och har regler för hur vi ska hantera dem. Genom en god riskhantering kan vi se till att vi har en önskvärd risknivå och når våra mål lättare.

Finansiella risker i statskuldsförvaltningen I förvaltningen av statskulden uppstår marknadsrisker och kreditrisker. Regeringen och styrelsen bestämmer hur stora dessa risker får vara genom att fastställa gränser och riktmärken. Vi gör sedan uppföljning för att

kontrollera att skulden inte avviker från vad som är tillåtet och återrapporterar löpande riskerna till verksamheten och styrelsen.

Uppföljning av marknadsrisker

Tre större avvikelser från riktvärdena för marknadsrisker inträffade under 2011. Under januari till mars låg andelen skuld i utländsk valuta under 13 procent, som är den nedre gränsen i det tillåtna avvikelseintervallet. Andelen nådde som lägst 12,4 procent. Minskningen berodde bland annat på att vi fick inflöden i utländsk valuta och att det skedde en snabb kronförstärkning som gjorde att valutaandelen föll.

Räntebindningstiden i den nominella skulden i kronor med löptid under 12 år föll utanför det fastställda avvikelseintervallet under två perioder. Regeringens riktvärde för räntebindningstiden var under året 3,1 år. Regeringen beslutade också att Riksgälden skulle fastställa ett avvikelseintervall, vilket styrelsen gjorde till +/- 0,3 år.

Från mitten av maj till början av juli låg räntebindningstiden utanför avvikelseintervallet och nådde under sommaren upp till cirka 3,5 år. Anledningen var större överskott i likviditetsförvaltningen än vad vi prognosticerat. Överskott innebär att vi måste placera pengar, vilket ökar räntebindningstiden i det nettoskuldsmått som används för att styra statskuldsförvaltningen.

Under slutet av december sjönk räntebindningstiden under avvikelseintervallet och låg den sista

Riksgälden har avancerade modeller för bedömning av risk. Medarbetare på riskavdelningen analyserar och diskuterar modellresultat.

december på 2,74 år. Den främsta orsaken var de säsongsmässigt stora lånebehoven som inträffar i slutet av året. Dessa finansieras genom kort upplåning vilket drar ner räntebindningstiden. Även i början av 2012 låg räntebindningstiden under löptidsintervallet.

Vår riskmodell i positionstagningen fyller sitt syfte

För att hantera marknadsriskerna i positionstagningen har vi gränser som, bland annat, baseras på beräkningar i modellen Value-at-Risk (VaR). Baserat på historiska samband ger VaR-modellen en statistisk uppskattning av möjliga framtida resultatutfall, vilket förenklat uttryckt kan användas för att ta fram en prognos över riskerna.

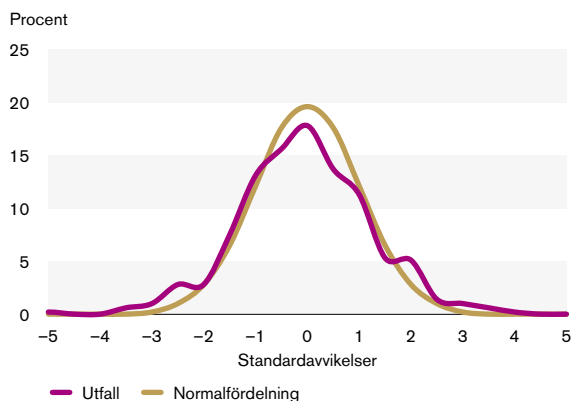
När man använder prognosmodeller är det bra att löpande jämföra prognos mot utfall. På så sätt kan man få en uppfattning av hur bra modellen är på att förutse framtiden. Den jämförelse vi gjort mellan vår VaR-modells prognoser och utfall visar att modellen fungerar relativt bra; se diagram 11. Utfallen följer i stora drag

den statistiska normalfördelningskurvan som VaR-modellen använder. Men i verkligheten kan man vänta sig fler utfall som ligger längre bort från medelvärdet än vad prognosen visar. I diagram 11 syns detta också genom att utfallskurvan får något tjockare "svansar" jämfört med normalfördelningskurvan. Vi bedömer dock att modellen fungerar godtagbart och fyller sitt syfte.

Översyn av kreditrisker

Den internationella finanskrisen har förändrat förutsättningarna på de finansiella marknaderna och lett till ett

Diagram 11 Value-at-Risk och utfall 2010-2011

Fakta Riskhantering

I vår riskhantering strävar vi efter att följa marknadspraxis. Vi har fastställda policyer, riktlinjer och instruktioner och strävar efter att använda samma metoder och modeller som andra aktörer på den finansiella marknaden.

Riskhanteringen regleras bland annat genom vår Finans- och riskpolicy, Policy för säkerhet och Policy för intern styrning och kontroll. Styrelsen är ytterst ansvarig för att reglera och följa upp risker och för att verksamheten bedrivs med god intern styrning och kontroll.

Varje process och avdelning ansvarar sedan för att bedöma och hantera riskerna inom den egna verksamheten. Vi har en riskavdelning som ansvarar för den oberoende och övergripande kontrollen samt den samlade rapporteringen som lämnas till verksamheten och styrelse. Internrevisionen, som är direkt underställd styrelsen, utvärderar den samlade riskhanteringen.

ökat fokus på kreditrisker. Osäkerheten bland investerarna är stor. Det har till exempel visat sig genom stigande priser på så kallade kreditswappar vilket är finansiella kontrakt som skyddar värdet av en investering om en motpart skulle gå i konkurs.

Under 2011 inträffade inga väsentliga avvikelser från de gränser vi har för kreditriskerna. För Riksgälden gjorde marknadsutvecklingen att vi ändå tittade extra på hur vi hanterar våra kreditrisker.

Nya ramar för kortfristiga placeringar

Kreditriskerna uppstår bland annat när vi placerar pengar de dagar då det är överskott i statens kassa. Under 2011 tog vi fram en ny så kallad limitstruktur för dessa kortfristiga placeringar. Limitstrukturen anger ramarna för vilken exponering vi maximalt får ha mot olika motparter. Förändringarna bestod i huvuddrag av en mer förfinad indelning av våra motparter baserad på deras kreditbetyg, generellt lägre exponeringsbelopp och en så kallad buffertzonen för de motparter som har lägst kreditbetyg. Den nya strukturen är i bruk sedan oktober 2011.

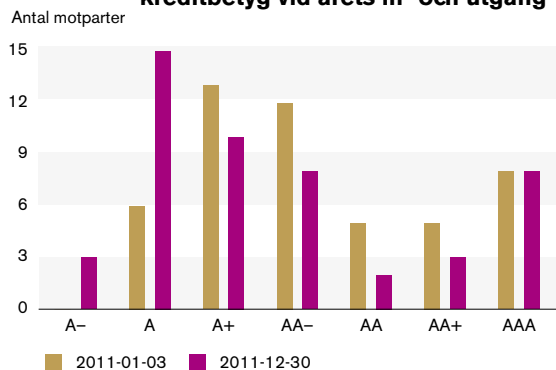
Den nya limitstrukturen är ett resultat av den pågående generella översynen av vårt regelverk för kreditrisker.

Lägre kreditbetyg för många motparter

Det finansiella läget har också lett till att många av de motparter som vi använder för derivataffärer och kortfristiga placeringar har fått sina kreditbetyg sänkta. Då vi har A- som lägsta tillåtna kreditbetyg har dessa nedgraderingar medfört att vi tappat några motparter. Nedgraderingarna har även inneburit att våra kvarvarande motparter har ett generellt lägre kreditbetyg än i början av 2011; se diagram 12.

Vi kan ändå sprida våra risker eftersom vi har många godkända motparter som vi kan välja att placera hos. Även om en motpart får ett lägre kreditbetyg, behöver kreditrisken inte heller nödvändigtvis öka. Vi kan då välja att placera i sådana instrument där vi får säkerheter från motparten som täcker vår aktuella fordran, så kallat säkerhetsutbyte. Denna typ av placeringar ökade under 2011 jämfört med 2010; se diagram 13.

Diagram 12 Riksgäldens motparter med visst kreditbetyg vid årets in- och utgång

Minskade risker genom central motpartsclearing

Riksgälden deltar sedan 2010 i ett projekt för central motpartsclearing av svenska ränteswappar i Nasdaq OMX. Central motpartsclearing innebär att risken flyttas från motparterna i affären till den centrala motparten. Det sker genom att den centrala motparten går in som köpare till säljaren i affären och som säljare till köparen i affären. Vi är positiva till central motpartsclearing eftersom det minskar system- och motpartsriskerna i det finansiella systemet. Transparensen ökar och eventuella problem hos motparter att hantera sina åtaganden mot oss kan hanteras på ett mer effektivt sätt.

I första fasen av projektet flyttades två utestående swappar, mellan Riksgälden och SEB, över till att clearas centralt i Nasdaq OMX. Hanteringen av de två swapparna löpte på utan problem och i augusti 2011 förföll en av dem. Denna första fas av projektet gav oss erfarenhet av och insikt i central motpartsclearing under kontrollerade former.

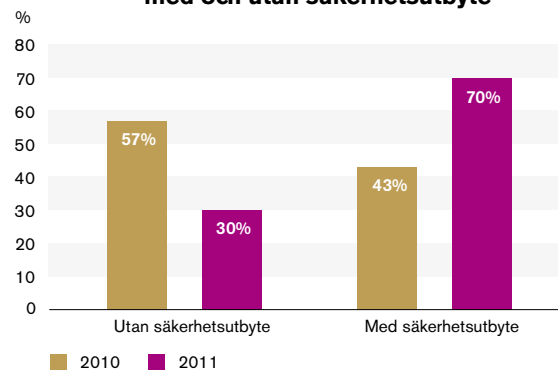
Nasdaq OMX har utvecklat sin tjänst för central motpartsclearing ytterligare och lanserade i slutet av året den andra fasen av projektet. Tanken med den är att testa tjänsten med fler aktörer involverade. Vi är med även i den här fasen och clearade den första swappen i början av december.

Godtagbar operativ risknivå

Operativa risker beror på mänskliga fel, felaktiga processer eller system och externa händelser. Vi analyserar dessa risker löpande i samband med exempelvis verksamhetsplaneringen, projekt och i våra processer. Analyserna bygger på en metod för självvärdering där vi identifierar och bedömer våra operativa risker. Vi tar även ställning till om riskerna ligger inom den accepterade operativa risknivån. På så vis får vi ett tydligt underlag för att prioritera och planera åtgärder.

Vi följer upp riskanalyserna under året och gör en ny bedömning av riskerna utifrån de åtgärder som vidtagits. I samband med att styrelsen fastställer verksamhetsplanen bedömer de också om den operativa

Diagram 13 Andel av kortfristiga placeringar med och utan säkerhetsutbyte

Fakta **Kreditriskhantering**

Kreditrisk är risken att en förlust uppstår för att en motpart inte fullgör sina förpliktelser gentemot oss. I kreditrisk ingår avvecklingsrisk, kapitalrisk, landrisk, återvinningsrisk och systemrisk.

Kreditrisk uppstår dels i de derivataffärer som vi gör för att styra statsskulden, dels genom de kortfristiga placeringar som vi gör för att hantera statens likviditet. Hanteringen av kreditrisker för derivataffärer och kortfristiga placeringar skiljer sig åt, men vi har för båda ett gemensamt krav på våra motparters kreditvärdighet. Lägsta tillåtna kreditbetyg är A-.

För att få göra derivataffärer med en motpart har vi kravet att ett ISDA-avtal med nedgraderingsklausul och Credit Support Annex (CSA) ska finnas tecknat mellan Riksgälden och den aktuella motparten. ISDA står för International Swaps and Derivatives Association och är en organisation för aktörer inom swap och derivathandel. CSA-avtalet innehåller tröskelvärden som styr maximal exponering, det vill säga hur stor risk

vi är beredda att ta på en motpart. Storleken på dessa tröskelvärden beror på motpartens kreditbetyg – ju högre kreditbetyg desto större tröskelvärde. Riksgälden har bilaterala avtal, vilket innebär ett ömsesidigt utbyte av säkerheter mellan oss och motparten.

Med fyra av våra derivatmotparter kan vi även avveckla ränteswappar i kronor genom en central motpart (Nasdaq OMX), så kallad central motparts-clearing. Denna typ av clearing är fortfarande i ett testskede, varför vi har kvar kravet om ISDA- och CSA-avtal även för dessa motparter. För derivatinstrument clearade genom en central motpart kan detta krav i framtiden komma att avskaffas.

Även för våra kortfristiga placeringar har vi både absoluta krav på motpartens kreditbetyg och limiter som gör att den tillåtna exponeringen minskar ju lägre kreditbetyg motparten har. Utöver dessa krav styr vi också våra kortfristiga placeringar med exempelvis maximal löptid, godkända instrument och godkända valutor.

risknivån är godtagbar. Inför 2011 bedömdes risknivån som godtagbar. Vi informerar styrelse och verksamhetsledning löpande om aktuell riskstatus.

Incidentrapportering

Vi har ett system och en metod för incidentrapportering. Syftet med rapporteringen är att få en övergripande bild av våra utvecklingsmöjligheter, så att vi kontinuerligt ska kunna förbättra verksamheten, våra processer och vårt arbetssätt. En incident är att det har eller hade kunnat inträffa något som gör att resultatet inte blir som planerat. Exempel på incidenter är systemavbrott, avbrott i verksamheten, felaktiga beräkningar och resultat eller felaktiga utbetalningar.

Då incidenter även kan rapporteras anonymt har medarbetare möjlighet att slå larm om eventuella missförhållanden.

Eventuella incidenter följs upp under året. Styrelse och verksamhetsledning informeras om incidenter som haft en stor påverkan på verksamheten tillsammans med genomförda åtgärder.

En säkrare myndighet

Vi har ett ledningssystem för säkerhet för att underlätta ledning och styrning av säkerhetsarbetet. Det innebär att vi på ett strukturerat och systematiskt sätt arbetar med säkerhetsfrågor, exempelvis säkerhet för våra medarbetare och våra IT-system. Ledningssystemet för säkerhet är baserat på standarden ISO-27001 och 27002.

En central del i säkerhetsarbetet är att löpande göra risk- och sårbarhetsanalyser. Där identifierar vi brister så att vi kan sätta in rätt åtgärder till rimlig kostnad. Vi

arbetar ständigt med att förbättra säkerheten genom åtgärder där hela verksamheten engageras till exempel genom utbildningar och övningar. Vi har påbörjat ett loggningsprojekt för att ytterligare förbättra spårbarheten i våra IT-system.

Skydd av vår information

Informationssäkerhet syftar till att skydda vår information. I vår verksamhet är vi beroende av korrekt information så att vi kan fatta välgrundade beslut. Därför har vi stort fokus på informationssäkerhetsfrågor. Vi arbetar till exempel med informationsklassning. Genom att märka dokument utifrån hur känslig information de innehåller blir vår interna informationshantering säkrare.

Att öva krisberedskap

Under våren genomförde vi två större övningar för att stärka vår krisberedskap. Vi deltog i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps samverkansövning SAMÖ-KKÖ 2011, där scenariot var en kärnteknisk olycka. Sedan hade vi en gemensam intern övning där vi testade vår krisledningsgrupp, våra kritiska processer och även att rent praktiskt flytta till vårt reservkontor.

En annan viktig uppgift inom säkerhetsarbetet är att samverka med andra för att säkerställa att vår del i det finansiella systemet alltid fungerar. Vi är representerade i styrelsen för Finansiella sektorns privat-offentliga samverkansgrupp (FSPOS), ett forum för samarbete mellan myndigheter och den privata sektorn som ska se till att det finansiella systemet även fungerar i kris-situationer. Genom utbytet av erfarenheter och kunskap inom gruppen blir vår egen krisplanering och våra reservrutiner bättre samordnade med omvärlden.

Toppbetyg från medarbetarna

MEDARBETARE OCH KOMPETENS

Engagerande och meningsfullt – så beskriver medarbetarna på Riksgälden sitt jobb i medarbetarundersökningen 2011. Under året har vi utvecklat vår kompetens både genom nya uppdrag och ökade satsningar på utbildningar.

Riksgäldens verksamhet är kunskapsintensiv och vi verkar i en miljö som förändras snabbt. Det innebär att vi är helt beroende av våra medarbetare, deras kompetens och förmåga att utvecklas, för att uppnå våra verksamhetsmål. Vi arbetar därför aktivt med att skapa goda förutsättningar för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare.

Kompetensbehov på kort och lång sikt

Vi säkerställer löpande att vi har rätt antal medarbetare med rätt kompetens för att vi ska kunna fullgöra våra uppdrag. Under 2011 var en viktig uppgift att tillgodose de krav på kompetenser som uppstod inom till exempel garantigivning och skuldförvaltning.

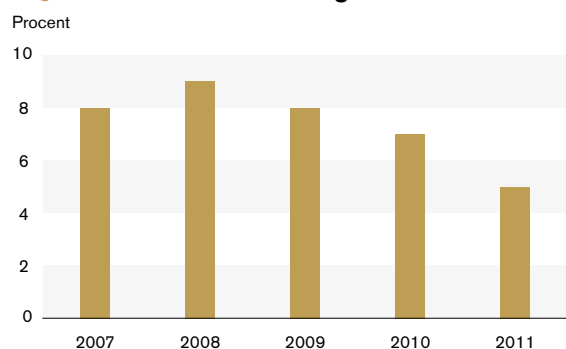
Två gånger om året inventerar vi vår befintliga kompetens och analyserar vilka behov som finns på kort och lång sikt. Resultatet kan ge upphov till gemensamma utbildningsinsatser, in- eller utlåning av medarbetare till andra myndigheter eller rekrytering.

Våra 174 medarbetare hade en genomsnittlig anställningstid på 9,1 år och en medelålder på 43,5 år vid slutet av året. Personalomsättningen har minskat sedan 2008 – från 9 procent då till 5 procent 2011.

Tabell 9 Åldersfördelning 2011

	Yngre än 30 år	30–39 år	40–49 år	50 år och äldre
Antal personer	11	54	67	42

Diagram 14 Personalomsättning

Nya traineer och arbetsmarknadsdagar

Som en del av det strategiska arbetet med att säkra kompetensförsörjningen på sikt fortsatte vi satsningen på traineeprogrammet Framtid Finans tillsammans med Riksbanken och Finansinspektionen. Programmet lockade 350 sökande under höstens rekrytering till åtta platser, varav två på Riksgälden.

Friskvård är en viktig del i Riksgäldens hälsosatsning. Lunchpromenad är en uppskattad aktivitet.

Syftet med Framtid Finans är dels att stärka vår egen profil som arbetsgivare, dels att öka intresset för den statliga finansiella sektorn och utveckla samarbetet med Riksbanken och Finansinspektionen. Traineeerna får en unik inblick i det finansiella systemet genom att vara tre månader på varje myndighet innan de fortsätter sin anställning på någon av dem.

En annan viktig del i det långsiktiga arbetet med att attrahera nya medarbetare är att vara ute och träffa studenter på universitet och högskolor. Under året deltog vi på arbetsmarknadsdagar i Uppsala, Stockholm, Göteborg och Lund.

Kontinuerlig kompetensutveckling

Vi satsade 23 700 kronor per medarbetare på extern kompetensutveckling under året, vilket kan jämföras med 18 300 kronor 2010. Ökade krav på våra medarbetare kräver ökade insatser och vi satsade framför allt på ledarskapsutbildningar, framträdandeteknik och språk. Flera medarbetare gick dessutom med i professionella nätverk för att utbyta erfarenheter och samarbeta. Internt anordnade vi lunchseminarier om bland annat hälsa, likabehandling, effektivitet och sociala medier.

Vårt arbete med processororientering bidrog också till ökad kompetens under året. I och med att kartläggningen av våra fem huvudprocesser blev klar kunde vi utgå från dessa i verksamhetsplaneringen för 2012 i stället för som tidigare från olika avdelningar. En utvärdering visade att den nya metoden ökade medarbetarnas kunskap om verksamheten i stort och förståelse för hur olika avdelningars arbete samverkar och påverkar helheten.

Internationella samarbeten och kontakter ökar också vår samlade kompetens. Under 2011 åkte till exempel flera av våra medarbetare till Ukraina för att bidra i det EU-finansierade projekt som vi medverkar i; läs mer på sidan 32.

Ett engagerande och meningsfullt jobb

I den medarbetarundersökning vi genomförde under våren svarade totalt 87 procent. Av dessa rekommenderar 95 procent Riksgälden som arbetsplats. Undersökningen resulterade i ett nöjd medarbetarindex på 76, jämfört med 77 två år tidigare och 72 fyra år tidigare. Av resultatet framgår att våra medarbetare är nöjda med sin arbetsituation och att de känner ett stort engagemang för sitt jobb.

Det vi behöver bli bättre på är bland annat att skapa goda förutsättningar för alla medarbetare att utvecklas. Satsningen på extern utbildning ökade under 2011 men utveckling är mer än utbildning. Vi startade därför under hösten en satsning på medarbetarskap. Det första steget var ett inspirationsseminarium för alla anställda och därefter genomfördes ett arbete för att kartlägga och analysera synen på medarbetarskap.

Under 2012 kommer arbetet att fortsätta med att få fram en samsyn på medarbetarskap och handlingsplaner. Syftet med arbetet är att få en effektivare myndighet med ännu bättre arbetsmiljö.

Alla ska ha lika möjligheter

Vi arbetar för att främja likabehandling och motverka diskriminering. Att ta tillvara människors olika erfarenheter tror vi ger en god arbetsmiljö och en dynamisk arbetsplats, vilket i sin tur bidrar till en effektivare förvaltning och högre kvalitet i arbetet.

Under 2011 omarbetades vår mångfaldsplan och policy. Vi hade interna diskussioner och seminarier i olika former på temat mångfald. Dessutom granskade vi vår rekryteringsprocess och breddade vår rekryteringsbas.

I slutet av året var 57 procent av medarbetarna kvinnor och 43 procent män. På ledande befattningar var fördelningen 61 procent kvinnor och 39 procent män.

I medarbetarundersökningen svarade 95 procent att de tycker att män och kvinnor har samma möjligheter på Riksgälden.

Hälsa och friskvård

Friskvårdsbidraget utnyttjades av 58 procent av medarbetarna, vilket är en minskning från 62 procent året innan. Vi genomförde en hälsosatsning som bestod av fyra seminarier och ett erbjudande till medarbetare om att få en hälsocoach.

Den totala sjukfrånvaron minskade till 2,2 procent 2011 från 2,6 procent 2010; se tabell 10. Andelen långtidssjuka, det vill säga medarbetare som varit frånvarande 60 dagar eller mer, var 43,5 procent av den totala sjukfrånvaron.

Tabell 10 Sjukfrånvaro¹

Personalgrupp	Procent 2010	Procent 2011
Kvinnor	3,4	3,1
Män	1,5	1,1
Anställda yngre än 30 år	1,1	1,0
Anställda 30–49 år	2,4	2,1
Anställda 50 år och äldre	3,4	2,8
Totalt alla anställda²	2,6	2,2

¹ Sjukfrånvarotid/total ordinarie tid för respektive grupp.

² Av den totala sjukfrånvaron utgjorde 43,5 procent långtidssjuk-skrivningar på 60 dagar eller fler.

I receptionen på Riksgälden hanteras hundratals telefonsamtal och en strid ström av besökare dagligen.

Johan Palm, Riksgäldens rådgivare på det ukrainska finansdepartementet, vid Frihetstorget i Kiev.

Statsskuldshöjning på export

Riksgälden deltar i ett EU-finansierat projekt för att utveckla Ukrainas skuldshöjning. Arbetet har pågått under hela 2011, ett år som präglats av stor ekonomisk osäkerhet i landet. I mars 2012 avslutas samarbetet och vår svenske rådgivare vid det ukrainska finansdepartementet åker hem enligt plan.

Johan Palm kommer att lämna Kiev efter nästan två år på plats. Han har varit vår man i Ukraina och kan vittna om en svår period för landet:

– Omständigheterna är utmanande men vi har blivit väl bemötta, samarbetet med de ukrainska handläggarna har fungerat bra. Intresset har dessutom varit stort för mer moderna arbetsmetoder.

Utöver Johan Palm, som varit fast stationerad i Kiev, har andra experter från Riksgälden besökt Ukraina vid elva tillfällen under 2011. Utgångspunkten för samarbetet har varit de riktlinjer Internationella valutafonden, IMF, och Världsbanken tagit fram. Dessa ger en etablerad ram för effektiv skuldshöjning.

Vi har bland annat diskuterat vikten av att ha tydliga mål för verksamheten. Vi har också utbildat i hur skuldshöjningen kan styras och hur risk kan hanteras. Våra experter har även varit med i diskussioner om statlig kassahantering, användning av derivatinstrument och garantigivning.

I Ukraina är diskussionen kring dessa mekanismer ännu i sin linda. Samtidigt utvecklas ekonomin svagt, korruptionen ökar och den politiska friheten begränsas.

Det visar flera rapporter:

- Transparency International har placerat Ukraina i botten avseende korruption, plats 134 av de 178 länder som organisationen granskat.
- Organisationen Freedom House har sänkt landets betyg från Fritt till Delvis Fritt när det gäller demokrati och politisk frihet.

Dessutom tycks förhandlingarna om frihandelsavtal med EU ha stannat av liksom utbetalningarna från IMF.

Förhoppningen är ändå att de nya kunskaper Riksgälden har bidragit med ska tillämpas praktiskt efter att projektet avslutas.

– Jag är övertygad om att det på sikt kommer ske stora förändringar i landet, säger Johan Palm. När det gäller statsskuldshöjning tror jag att de mycket snart kommer att tvingas vidareutveckla sina modeller för riskhantering och garantigivning. Sedan är det viktigt att komma ihåg att vårt projekt handlar om ett utbyte. Vi utvecklar vår egen kompetens samtidigt som vi delar med oss av vad vi kan.

Ökade räntebetalningar

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Räntebetalningarna på statsskulden har ökat under året, framför allt som en följd av högre korta räntor. De högre korta räntorna har också bidragit till att den genomsnittliga emissionsräntan för hela statsskulden stigit, trots att vi sålt obligationer till rekordlåga räntor. Våra förvaltningskostnader har ökat 2011, främst på grund av högre personal- och konsultkostnader.

Ökade räntebetalningar på statsskulden
Räntebetalningarna på statsskulden var 34,1 miljarder kronor 2011. Det är 1,9 miljarder kronor mindre än anslaget som var 36,0 miljarder kronor.

Jämfört med 2010 ökade räntebetalningarna med 10,8 miljarder kronor; se tabell 11. Ökningen beror i huvudsak på högre räntebetalningar på lån i svenska kronor, vilket bland annat förklaras av att de rörliga swappräntorna och räntorna på statsskuldväxlar steg

jämfört med 2010. Dessutom bidrog lägre överkurser vid emission till att räntebetalningarna blev högre. Det hänger främst samman med att vi introducerade ett nytt tioårigt referenslån under 2011. Kupongen på det nya lånet låg närmare de aktuella marknadsräntorna än motsvarande referenslån 2010.

Effekten av högre räntebetalningar på lån i svenska kronor och lägre överkurser vid emission motverkades delvis av att valutakursförlusterna minskade jämfört

Tabell 11 Räntor på statsskulden

Miljoner kronor	2007	2008	2009	2010	2011
Räntor på lån i svenska kronor	38 587	39 063	25 008	22 812	29 342
Räntor på lån i utländsk valuta	10 921	9 645	7 696	2 083	2 167
Räntor på in- och utlåning	-5 400	-4 813	-6 459	-6 472	-4 620
Summa	44 108	43 895	26 245	18 422	26 890
Över/underkurs vid emission	-3 533	-7 986	-10 755	-11 157	-5 964
Valutaförluster/-vinster	2 454	-6 497	13 904	7 817	3 789
Kursförluster/-vinster	4 228	3 922	1 567	8 136	9 797
Övrigt (depositioner m.m.)	-97	-209	181	33	-139
Summa	3 052	-10 769	4 897	4 829	7 484
Summa anslag räntor på statsskulden	47 161	33 126	31 142	23 252	34 374
Kassamässig justering	-77	46	256	14	-298
Summa räntebetalningar	47 083	33 172	31 398	23 266	34 076

Statens kassakista är ett sätt att beskriva Riksgälden något som medarbetarna på kommunikationsavdelningen ibland använder sig av.

med 2010. Dessutom minskade statsskulden under året, vilket bidrog till lägre räntebetalningar.

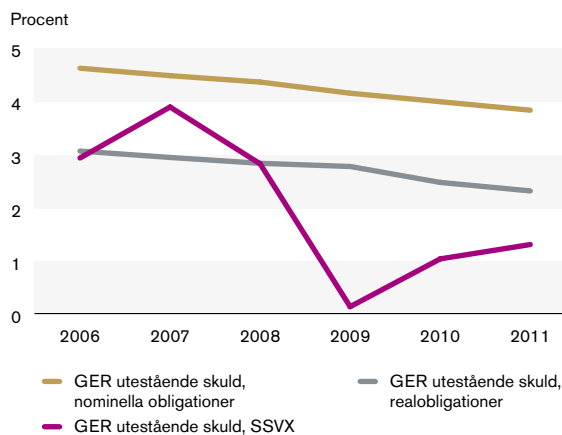
Något högre genomsnittsräntor

Den genomsnittliga emissionsräntan för hela statsskulden var 2,4 procent i slutet av 2011. Detta kan jämföras med 2,2 procent vid utgången av 2010.

Uppgången mellan åren förklaras främst av högre räntor i korta löptider, vilket framför allt är en följd av att Riksbankens styrränta var högre under 2011. Samtidigt emitterade vi nominella obligationer till historiskt sett låga räntor. Den korta upplåningen har större påverkan på den genomsnittliga emissionsräntan än upplåningen i nominella obligationer. Förklaringen är att hela den korta lånestocken byts ut från år till år medan obligationsstocken byts ut gradvis. Den senare domineras därför av lån som getts ut tidigare år, när räntorna var högre.

Enligt riktlinjerna för statsskuldens förvaltning mäter vi statsskuldens kostnad i termer av genomsnittlig emissionsränta. Den genomsnittliga emissionsräntan är ett övergripande mått på statsskuldens kostnad. Det är ett nominellt viktat medelvärde av historiska emissionsräntor. Måttet beräknas på den utestående skulden vid årsskiftet och inkluderar inte lån som förfallit under året.

Diagram 11 Genomsnittliga emissionsräntor (GER) för våra viktigaste instrument

Nominella skulden

Den genomsnittliga emissionsräntan för den nominella kronskulden var 2,7 procent. Det är 0,2 procentenheter högre än 2010. Ökningen beror på stigande marknadsräntor i korta löptider. Snitträntan för statsskuldväxlar var 1,3 procent i slutet av året men noterade som högst 1,9 procent under året. Räntan steg under första halvåret i spåren av styrräntans höjningar. Under andra halvåret föll räntorna, bland annat till följd av Riksbankens förändrade konjunktursyn.

Under året såldes nominella obligationer för 41 miljarder kronor till en genomsnittlig ränta på 2,4 procent. Det innebär att räntan för nyupplåningen var ett par punkter lägre än året innan. Genomsnittsräntan för utestående statsobligationer var i slutet av året 3,8 procent.

Reala skulden

Den genomsnittliga emissionsräntan för realskulden var 2,3 procent, vilket är en minskning med 0,15 procentenheter jämfört med 2010. Vi sålde realobligationer för 6 miljarder till en snittränta på 0,55 procent. Under året har inflationskompensationen ökat med cirka 3 miljarder kronor. Den reala skulden inklusive inflationskompensation är sammantaget 216 miljarder kronor.

Valutaskulden

Valutaskuldens löptid är kort varför den genomsnittliga emissionsräntan snabbt anpassas till aktuella utländska marknadsräntor. I slutet av året beräknades emissionsräntan till 1,5 procent, cirka 0,5 procentenheter högre än vid utgången av 2010. Vid årsskiftet var bruttoskulden 244 miljarder exklusive fordran på Riksbanken men inklusive orealiserade valutakursdifferenser. Föregående år var motsvarande siffra 270 miljarder kronor.

Minskade provisionskostnader

Vi betalade provisioner i samband med upplåning och extern förvaltning på sammanlagt 73,7 miljoner kronor under 2011, jämfört med 141,7 miljoner kronor 2010. Försäljnings- och förvaltningsprovisioner ökade med

16,7 miljoner kronor samtidigt som futuresprovisioner och provisioner för valutaupplåning minskade med 7,8 miljoner kronor. Periodiserade provisionskostnader minskade med 76,8 miljoner kronor. Under 2011 betalade vi ut provision till externa förvaltare som avsåg 2010. 2011 års vinster föranleder inte någon motsvarande periodisering eftersom förvaltarnas resultat varit sämre än 2010.

Förvaltningskostnaderna ökade

Förvaltningskostnader är samlingsnamnet för bland annat personal-, lokal-, marknadsförings- och IT-kostnader. Driften för Riksgälden kostade totalt 316,2 miljoner kronor 2011, varav 303,7 miljoner kronor betalades med förvaltningsanslaget. Resterande 12,5 miljoner kronor avser kostnader för bankstöd. De totala förvaltningskostnaderna var 12,9 miljoner högre 2011 jämfört med 2010. Ökningen beror till största del på ökade personalkostnader och kostnader för konsulter.

Resultat i avgiftsfinansierad verksamhet

Överskottet för verksamheten garanti och kredit var 658,1 miljoner kronor. Föregående år var motsvarande belopp ett underskott på 428,1 miljoner kronor. Förändringen beror främst på att vi i år inte ställt ut några stora volymer av garantier som ökar de förväntade förlusterna. Dessa har i stället minskat, bland annat därför att möjligheten för Saab att få fler garantier har upphört.

Tabell 12 Resultaträkning per verksamhetsområde

RIKSGÄLDEN TOTALT	2009	2010	2011
Miljoner kronor			
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	30 911	23 155	34 469
Intäkter av anslag provisioner 26 1:3	212	109	118
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	258	281	299
Intäkter av avgifter	91	169	252
Ränteintäkter	16	12	44
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	31 488	23 726	35 181
Räntor på statsskulden 26 1:1	-30 911	-23 155	-34 469
Provisioner 26 1:3	-212	-109	-118
Orealiserade räntor m.m.	30 215	15 444	1 533
Ej anslagsavräknade provisionskostnader	48	-33	44
Kostnader i garantiverksamheten	-28	-591	380
Kostnader för bankstöd	-43	-15	-13
Kostnader i förvaltning 2 1:12	-260	-284	-304
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-1 193	-8 743	-32 947
Uppbördsverksamhet	0	0	0
Transfereringar	4	5	-20
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	30 299	14 987	2 214

forts. **Tabell 12 Resultaträkning per verksamhetsområde**

STATENS INTERNBANK			
Miljoner kronor	2009	2010	2011
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	-6 836	-6 854	-4 829
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	39	41	45
Intäkter av avgifter	0	1	1
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	-6 797	-6 812	-4 783
Räntor på statsskulden 26 1:1	6 836	6 854	4 829
Ej anslagsavräknade räntekostnader	-810	-599	-289
Kostnader i förvaltning 2 1:12	-39	-42	-45
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	5 987	6 213	4 494
Uppbörd	5	0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-805	-599	-289
STATSSKULDSFÖRVALTNING			
Miljoner kronor	2009	2010	2011
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	37 748	30 009	39 298
Intäkter av anslag provisioner 26 1:3	212	109	118
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	207	226	235
Intäkter av avgifter	2	2	4
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	38 169	30 346	39 654
Räntor på statsskulden 26 1:1	-37 748	-30 009	-39 298
Provisioner 26 1:3	-212	-109	-118
Orealiserade räntor m.m.	31 025	16 043	1 822
Periodiserade provisionskostnader	48	-33	44
Kostnader i förvaltning 2 1:12	-209	-228	-239
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-7 097	-14 336	-37 789
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	31 072	16 010	1 866
GARANTI OCH KREDIT			
Miljoner kronor	2009	2010	2011
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	0	0	1
Intäkter av avgifter	46	152	234
Ränteintäkter	16	12	44
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	61	163	279
Kostnader i garantiverksamheten	-28	-591	380
Kostnader i förvaltning 2 1:12	0	0	-1
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-28	-591	379
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	33	-428	658
INSÄTTNINGSGARANTI OCH INVESTERARSKYDD			
Miljoner kronor	2009	2010	2011
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	11	13	19
Kostnader i förvaltning 2 1:12	-11	-13	-19
Uppbörd	9	0	0
Transfereringar	4	5	-33
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	13	5	-32
BANKSTÖD			
Miljoner kronor	2009	2010	2011
Intäkter av avgifter	43	15	13
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	43	15	13
Kostnader för bankstöd	-43	-15	-13
Förvaltning 2 1:12	0	-1	0
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	-44	-16	-13
Transfereringar	0	0	12
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	0	-1	12

Tabell 13 Prestationer

Prestationer	2009	2010	2011
STATENS INTERNBANK			
Statliga betalningar			
genomsnittskostnad (kronor)	0,83	0,83	0,63
total kostnad (miljoner kronor)	114	118	87
volym (miljoner kronor)	138	142	139
Utbildningar			
kostnad (kronor)	113 458	132 200	170 881
SKULDFÖRVALTNING			
Förvaltning av statsskulden			
genomsnittsränta, procent	1,9	2,2	2,4
kostnad (miljoner kronor)	31 398	23 266	34 076
volym (miljoner kronor)	1 189	1 151	1 108
Vidareutlåning till Riksbanken			
administrativa kostnader (miljoner kronor)	1,4	0,5	1,2
Strategisk positionstagning			
resultat (miljoner kronor)	2 623	6 051	285
Löpande positionstagning			
resultat (miljoner kronor)	426	-587	-151
Privatmarknadsupplåning			
resultat Riksgäldsspar (miljoner kronor)	36	12	11
resultat premieobligationer (miljoner kronor)	170	171	130
GARANTI OCH KREDIT			
Garanti			
total kostnad (miljoner kronor)	18	588	388
total volym (miljoner kronor)	46 213	45 063	38 950
Kredit			
total kostnad (miljoner kronor)	11	6	9
total volym (miljoner kronor)	23 600	25 900	24 400
Lån till andra länder			
administrativa kostnader lån till Island (kronor)	-	500 000	40 000
administrativa kostnader lån till Lettland (kronor)	-	200 000	33 000
INSÄTTNINGSGARANTI OCH INVESTERARSKYDD			
Insättningsgaranti			
kostnad i löpande verksamhet (miljoner kronor)	5,5	6,1	12,9
Investerarskydd			
kostnad i löpande verksamhet (miljoner kronor)	1,8	1,5	1,5

Tabell 13 är en sammanställning av verksamhetens prestationer. Kommentarer finns under respektive avsnitt i resultatredovisningen.

Finansiell redovisning

INNEHÅLL

*Finansiell redovisning 39 • Resultaträkning 41 • Balansräkning 42
Finansieringsanalys 43 • Anslagsredovisning 45 • Noter 46 • Ersättningar och andra förmåner
till ledande befattningshavare 57 • Styrelsens beslut att avge denna årsredovisning 58*

Finansiell redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (SFS 2000:605). Statsskulden redovisas enligt principerna i Riksgäldens regeringsrapport (Fi2002/2930). Regeringen beslutade detta i vårt regleringsbrev för budgetåret 2003. Räkenskapshandlingarna omfattar resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, finansieringsanalys samt noter.

Resultaträkningen redovisar i sammandrag samtliga kostnader och intäkter. Balansräkningen redovisar i sammandrag tillgångar, skulder och myndighetskapital. Anslagsredovisningen omfattar vår redovisning mot statsbudgetens utgiftsanslag och inkomstittlar. Finansieringsanalysen visar hur verksamheten har finansierats och hur vår likvida ställning har förändrats.

Undantag från ekonomiadministrativa regler

Garantiverksamheten är undantagen från reglerna i 23 § i kapitalförsörjningsförordningen (SFS 1996:1188) vad gäller bestämmelser om förfarande vid mer än 10 procents ackumulerat överskott i den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning.

Garantiverksamheten och statens internbank omfattas inte av 7 § Avgiftsförordningen (SFS 1992:191) om samrådsskyldighet om avgifter.

Verksamheten med insättningsgaranti och investerarskydd samt stabilitetsfonden undantas från 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till denna paragraf om kravet att uppnå en riktig periodisering av intäkter och kostnader för inbetalda och eventuellt återbetalda avgifter för insättningsgarantin respektive investerarskyddet samt stabilitetsfonden.

Redovisningen av dessa avgifter ska ske på inkomst- och utgiftsmässiga grunder i enlighet med reglerna i 12 och 13 §§ anslagsförordningen (2011:223).

Avrundning av sifferuppgifter

I årsredovisningen avrundas samtliga sifferuppgifter enligt gängse princip. Delsummor i tabeller och uppställningar har inte justerats för att få totalsummorna att stämma. Vid summering av avrundade delsummor i tabeller och uppställningar kan därför i vissa fall totalsumman avvika.

Brytdag

Brytdagen, det vill säga när den löpande bokföringen för 2011 avslutades, var den 5 januari 2012.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisningsprinciper

Vi använder kostnadsmässig redovisning i resultaträkningen. Anslagsredovisning sker enligt utgiftsmässiga principer. Därför uppstår en periodiseringseffekt, där realiserade valutakurser, upplupna räntekostnader m.m. inte avräknas anslaget men förändrar kapitalet (undantaget är förvaltningsanslaget som från och med 2009 avräknas enligt kostnads-/intäktsmässig princip). En tredje redovisningsprincip är den kassamässiga. Lånebehovet tas fram enligt kassamässiga principer. Utfallet för anslaget Räntor på statsskulden skiljer sig därför mellan presentationerna av anslagsredovisningen och lånebehovet. Se Verksamhetens kostnader i resultatredovisningen.

Affärsdagsredovisning

Vi tillämpar affärsdagsredovisning. Det innebär att transaktioner påverkar den redovisade statsskulden på affärsdagen, det vill säga när avtal tecknas och inte när betalning sker. Vid förfall räknas de bort från statsskulden på betalningsdagen.

Över- och underkurser vid utgivning

Över- och underkurs uppstår när vi ger ut obligationer med fast ränta och marknadsräntan avviker från obligationens kupongränta. Är marknadsräntan högre än kupongräntan enligt lånevillkoren, ges lånet ut till en underkurs, det vill säga långivaren betalar ett lägre belopp än obligationens nominella värde. Och motsatt om marknadsräntan är lägre än kupongräntan. Över- och underkursen redovisas i resultaträkningen och räknas av från anslaget räntor på statsskulden. Över- och underkursen balanseras också som en periodavgränsningspost och intäkts- respektive kostnadsförs i resultaträkningen, fördelat över lånets löptid. Över- och underkursen ingår inte i statsskulden.

Ränta vid utgivning

När vi ger ut obligationer ingår det normalt också ränta i det inbetalda beloppet. Den del av beloppet som består av ränta avser perioden från senaste ränteutbetalningen till utgivningstillfället. Räntan redovisas i resultaträkningen och räknas av från anslaget räntor på

statsskulden. Räntan balanseras som skuld, men ingår inte i statsskulden.

Värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till valutakurserna på årets sista bankdag.

Orealiserade valutakursförändringar

Orealiserade valutakursförändringar är skillnaden mellan anskaffningsvärde för fordringar och skulder i utländsk valuta som är redovisad i svenska kronor och den värdering som görs till aktuella valutakurser. Vi redovisar förändringen som en orealiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Realiserade valutakursförändringar

När en fordran eller skuld i utländsk valuta förfaller till betalning, redovisas skillnaden mellan anskaffningsvärdet i svenska kronor och betalningen som en realiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av på tre, fem eller tio år baserat på den ekonomiska livslängden. Investeringens totala anskaffningsvärde måste också överstiga 25 000 kronor för att redovisas som anläggningstillgång. Som materiella anläggningstillgångar räknas även ombyggnader på annans fastighet vars värde uppgår till minst 100 000 kronor.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas utvecklingskostnader som är av väsentligt värde för vår verksamhet under kommande år. Även system, licenser och liknande rättigheter samt konsultkostnader för projekt som vi beräknar kunna ha nytta av i minst tre år räknas som immateriella anläggningstillgångar.

Värdering av övriga fordringar och skulder

Övriga tillgångar och skulder, det vill säga andra tillgångs- och skuldposter än de som beskrivits ovan, redovisas till anskaffningsvärde. Fordringar tas upp till det belopp som vi beräknar att få tillbaka.

Finansieringsanalysen

Finansieringsanalysen följer uppställningen enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag, anpassad till vår verksamhet. Vi redovisar vissa flöden enligt den så kallade indirekta metoden, som innebär att kassaflödet tas fram genom att samtliga intäkter och kostnader enligt resultaträkningen korrigeras för förändringar av fordringar och skulder. Vissa faktiska betalningar redovisas enligt direkt metod, exempelvis räntor på statsskulden. Finansieringsanalysen kan därför inte direkt stämmas av mot resultaträkningens poster och balansposternas förändring.

Interna fordringar och skulder

Vi har inte eliminerat fordringar och skulder i förhållande till Statens internbank, som är en avdelning inom Riksgälden. Statens internbank administrerar samtliga myndigheters (inklusive våra egna) räntekonton och lån till anläggningstillgångar. Denna princip gäller sedan 1999 och innebär att informationen om våra egna räntekonton och lån till anläggningstillgångar i årsredovisningen blir tydlig (se not 15, 24 och 31).

Resultaträkning

1 000-tal kronor	Not	2011-12-31	2010-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	34 885 662	23 544 774
Intäkter av avgifter	2	251 470	169 246
Ränteintäkter räntekonto		44 163	11 686
Summa verksamhetens intäkter		35 181 295	23 725 706
Verksamhetens kostnader			
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden			
Räntekostnader	3	-54 726 402	-46 908 133
Ränteintäkter	3	24 672 926	26 523 728
Över-/underkurs vid emission	4	9 163 021	7 009 644
Realiserade kursförändringar	5	-9 796 997	-8 136 259
Realiserade valutakursförändringar	6	-3 789 319	-7 817 312
Orealiserade valutakursförändringar	6	1 497 524	21 553 396
Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster	7	42 878	63 355
Provisioner till banker m. fl.	8	-73 691	-141 752
Summa		-33 010 060	-7 853 334
Övriga verksamhetskostnader			
Personalkostnader	9	-142 768	-128 395
Lokalkostnader		-19 157	-18 876
Kostnader i garantiverksamheten		427 243	-541 661
Övriga driftskostnader	10	-184 412	-185 871
Räntekostnader		-670	-247
Avskrivningar och nedskrivningar	12,13	-16 610	-14 905
Summa		63 627	-889 955
Summa verksamhetens kostnader		-32 946 433	-8 743 289
Verksamhetsutfall		2 234 861	14 982 417
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten		41 043	11 885
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-41 123	-11 751
Summa uppbördsverksamhet		-80	134
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		13 800	18 000
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		3 922 889	4 237 679
Finansiella intäkter		2 338 747	1 735 680
Finansiella kostnader		-67 745	-52 748
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål		-6 213 479	-5 896 130
Lämnade bidrag		-14 674	-37 566
Saldo transfereringar		-20 462	4 915
Årets kapitalförändring	11	2 214 319	14 987 466

Balansräkning

1 000-tal kronor	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	12	22 561	15 008
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		13 389	7 274
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		9 171	7 734
Materiella anläggningstillgångar	13	21 082	18 899
Förbättringsutgifter på annans fastighet		5 049	5 977
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		16 033	12 922
Finansiella anläggningstillgångar		393 385 397	370 666 475
Andra långfristiga värdepappersinnehav	14	30 245 211	28 129 710
Långfristiga fordringar hos andra myndigheter	15	248 885 607	231 556 055
Andra långfristiga fordringar	16	114 254 579	110 980 710
Fordringar		3 845 107	2 294 097
Kundfordringar	17	81 512	7 332
Fordringar hos andra myndigheter	18	1 188 298	1 413 802
Övriga fordringar	19	2 575 297	872 963
Periodavgränsningsposter		13 411 426	15 566 053
Förutbetalda kostnader	20	4 727 002	5 438 468
Övriga upplupna intäkter	21	8 684 424	10 127 585
Avräkning med statsverket		850 750 361	919 916 100
Avräkning med statsverket	22	850 750 361	919 916 100
Kortfristiga placeringar		28 061 279	46 983
Värdepapper och andelar	23	28 061 279	46 983
Kassa och bank	24	19 287 358	17 070 723
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		22 908	36 827
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		19 252 805	17 020 343
Kassa och bank		11 645	13 553
SUMMA TILLGÅNGAR		1 308 784 571	1 325 594 337
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital		-43 972 334	-46 093 345
Statskapital	25	1 772 397	1 868 022
Balanserad kapitalförändring	26	-47 959 050	-62 948 833
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	11	2 214 319	14 987 466
Fonder		49 343 649	43 130 171
Fonder	27	49 343 649	43 130 171
Avsättningar		1 106 567	1 625 797
Avsättningar för pensioner	28	567	797
Reservering för framtida garantiförluster	29	1 106 000	1 625 000
Statsskulden	30	1 107 674 949	1 151 467 976
Lån i svenska kronor		863 526 590	881 384 742
Lån i utländsk valuta		244 148 358	270 083 234
Skulder m m		151 785 676	127 188 679
Skulder till andra myndigheter	31	116 588 197	100 129 805
Leverantörsskulder		35 112	26 915
Övriga skulder	32	35 162 367	27 031 959
Periodavgränsningsposter		42 846 064	48 275 059
Upplupna kostnader	33	15 841 079	17 563 907
Övriga förutbetalda intäkter	34	27 004 985	30 711 152
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 308 784 571	1 325 594 337
Garantier för vilka avsättning ej görs			
Insättningsgarantin		1 138 532 588	947 645 691
Bankgarantier enligt garantiprogrammet		90 735 240	176 347 049
Övriga	35	113 044 667	97 226 384
Ansvarsförbindelser			
Skuldbevis	36	8 125 297	7 599 796

Finansieringsanalys (Not 37)

1 000-tal kronor	Not	2011	2010
DRIFT			
Kostnader			
Räntor på statsskulden m.m.		-111 026 151	-100 569 397
Förvaltningsutgifter		1 603 237	-474 804
Infriande av garantier		-2 115 692	0
Summa kostnader för drift		-111 538 606	-101 044 201
Finansiering genom intäkter och avgifter			
Räntor på statsskulden m.m.		76 556 822	77 542 575
Avgifter för garantigivning och räntor från räntekonto		186 869	112 153
Övriga inkomster		108 764	68 780
Summa finansiering genom intäkter och avgifter		76 852 455	77 723 508
Finansiering från statsbudgeten			
Anslagsmedel som erhållits för drift		34 885 662	23 544 774
Ökning (+)/minskning (-) av statskapital		-95 624	96 488
		34 790 038	23 641 262
Finansiering genom skulddispositioner			
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar		-1 484 744	505 668
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder		14 017 981	7 482 399
		12 536 237	7 988 067
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		124 178 729	109 352 838
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL DRIFT		12 640 124	8 308 637
INVESTERINGAR			
Investeringar i			
- materiella anläggningstillgångar		-13 208	-7 351
- immateriella anläggningstillgångar		-13 138	-5 898
Summa investeringsutgifter		-26 345	-13 249
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontort		32 490	14 582
- amorteringar		-16 180	-14 828
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		16 311	-246
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL INVESTERINGAR		-10 035	-13 495

1 000-tal kronor	Not	2011	2010
LÅNEVERKSAMHET			
In- och utlåning			
Ökning (+)/minskning (-) av inlåning		10 499 960	16 979 513
Ökning (-)/minskning (+) av utlåning		-20 603 421	-3 057 137
Summa låneutgifter		-10 103 461	13 922 376
Finansiering genom upplåning			
Ökning (+)/ minskning (-) av			
- statsobligationslån		28 198 359	35 138 565
- statsskuldväxlar		-21 087 807	-23 345 260
- dagslån		-6 701 000	-42 207 000
- premieobligationer		-600 000	-2 600 000
- Riksgäldsspar		-3 614 866	-6 331 416
Upplåning i svenska kronor		-3 805 314	-39 345 111
Upplåning i utländsk valuta		-42 981 995	1 999 652
Finansiering genom skulddispositioner			
Ökning (-)/ minskning (+) av			
- uppköpta obligationer		-106 689	33 699
- dagslån och placeringar		-27 736 860	4 115 000
Ökning (+)/ minskning (-) av			
- skuldskötselätgärder		-365 572	-2 096 349
- övriga kortfristiga skulder		2 493	-516 185
		-28 206 628	1 536 165
Finansiering genom insättningsgaranti			
Ökning (-)/minskning (+) av statsobligationslån		-2 008 812	-1 845 950
		-2 008 812	-1 845 950
Påverkan från valutakursförändringar		1 292 900	21 553 396
Summa medel som tillförts för finansiering av låneverksamheten		-75 709 850	-16 101 848
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL LÅNEVERKSAMHET			
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		41 123	11 736
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-80	148
Överfört avgifter insättningsgaranti- och investerarskyddsverksamheten		-36 343	-7 261
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-4 781	-4 490
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL UPPBÖRDSVERKSAMHETEN		-80	134
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Utbetalningar i transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-14 674	-37 566
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		3 922 889	4 237 679
Finansiella intäkter		2 379 928	1 729 530
Finansiella kostnader		-67 745	-52 748
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål		-6 213 479	-5 896 130
Summa utbetalningar i transfereringsverksamheten		6 919	-19 235
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		13 800	18 000
Medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamheten		6 213 479	5 896 130
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamheten		6 227 279	5 914 130
KASSAFLÖDE FRÅN TRANSFERERINGSVERKSAMHET	38	6 234 198	5 894 895
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		936 986 823	-924 976 125
Ökning (+)/minskning (-) av			
- tillgodohavande på räntekonto		2 218 543	-4 812 821
- banktillgodohavanden		-1 908	423 422
- täckning av underskott på statens centralkonto		-57 992 602	-22 387 136
- räntekonto avseende låneverksamhet		-4 050 591	-1 587 310
- övrig förändring		-7 122 546	16 353 147
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-66 949 104	-12 010 698
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		870 037 719	-936 986 823

Anslagsredovisning

Anslagsredovisningen omfattar en redovisning och specifikation av utfallet på de inkomstitlar och anslag på statsbudgeten som Riksgälden under budgetåret har disponerat.

Redovisning mot statsbudgetens inkomstitlar (1 000-tal kronor)

Inkomsttitel	Benämning	Beräknat belopp 2011	Utfall per 31 december 2011
2557	Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	4 700	4 781
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	7 200	36 343
Summa		11 900	41 123

Redovisning mot statsbudgetens anslag (1 000-tal kronor)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgående överföringsbelopp 31 dec 2011		
26 01:1	Räntor på statsskulden, anslagspost 1 ¹	-251 611	36 300 000			36 048 389	-34 373 704	1 674 684	
26 01:3	Provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning, anslagspost 1 ¹	35 238	160 000		-35 238	160 000	-117 528	42 472	
2 01:12	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, anslagspost 1	30 778	296 973		-21 649	306 101	-301 944	4 158	
	Del till RGK-administration, anslagspost 4		9 000			9 000	0	9 000	
Garantiverksamheten									
2 01:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter, anslagspost 2		650			650	-650	0	
24 01:5	Tillväxtverket: Näringslivsutveckling mm, anslagspost 11	108 300	45 000		-38 300	115 000	-13 800	101 200	
Summa		-77 296	36 811 623	0	0	-95 187	36 639 140	-34 807 626	1 831 514

¹ Riksgälden har rätt att överskrida anslaget. Anslaget omfattas inte av utgiftstaket. Eventuellt utnyttjade medel får inte föras över till nästa år.

Intäkter av anslag i resultaträkning jämfört anslagsutfallet

Enligt anslagsredovisningen är den totala anslagsbelastningen 34 807,6 miljoner kronor. Enligt resultaträkningen är intäkter av anslag netto, 34 885,7 miljoner kronor, en skillnad på 78,0 miljoner kronor. Skillnaden förklaras av att anslagsintäkter för depositioner för futures redovisas mot statskapital, övergångseffekten avseende kostnadsräkning samt att anslag 2 01:14 inte har redovisats som en intäkt av anslag utan har bokförts direkt mot balansen. Intäkter av anslag 24 01:5 redovisas under transfereringsavsnittet. Anslag 2 01:12 har använts för att finansiera ett tidigare balanserat underskott i in- och utlåningsverksamheten. Underskottet uppstod före år 2003 då denna verksamhet var avgiftsfinansierad.

Anslag 2 01:12 anslagspost 4 får användas för att vid särskilt behov täcka ökade administrationskostnader i samband med eventuella ersättningsfall. Under 2011 har det dock inte förekommit några ersättningsfall.

Anslag 24 01:5 anslagspost 11 ska användas för kostnader i samband med delfinansiering av utvecklingsarbete i civila flygindustriprojektet. 3,8 miljoner kronor har lyfts för Volvo Trent 900 och 10 miljoner kronor har lyfts för Volvo Genx. För SAAB A-380 har inte Riksgälden lyft något anslag under 2011.

Noter

(1 000-tal kronor)

Not 1 • Intäkter av anslag

	2011	2010
Intäkter av anslag	34 885 662	23 544 774
Summa	34 885 662	23 544 774

Förändringen beror främst på högre räntebetalningar på lån i svenska kronor. Även lägre överkurser vid emission bidrog till att räntebetalningarna blev högre. Intäkter av anslag består av anslagen räntor på statskulden, provisionskostnader och förvaltningskostnader.

Differensen mellan intäkter av anslag och utgifter enligt anslagsredovisningen förklaras i anslagsredovisningen.

Not 2 • Intäkter av avgifter

	2011	2010
Intäkter av avgifter från garanti och kredit	233 591	151 299
Övriga förvaltningsintäkter	17 879	17 947
Summa	251 470	169 246

Ökningen av intäkter av avgifter från garanti och kredit hänför sig till garantiavgifter från fordonsindustrin.

Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen var 5 747 tusen kronor.

Avgifter för kopiering enligt 15 § avgiftsförordningen var 4 tusen kronor.

I posten övriga förvaltningsintäkter avser 12,1 miljoner kronor en omföring av intäkter från transfereringsavsnittet. Detta motsvarar årets förvaltningskostnader för bankstödsverksamheten som belastat stabilitetsfonden.

Not 3 • Räntekostnader/ränteintäkter

Realiserade räntekostnader uppstår till exempel vid kupongutbetalningar men även när vi köper tillbaka obligationer eller statsskuldväxlar. Vi betalar då för ränta fram till uppköpsdagen. Orealiserad räntekostnad uppstår på grund av att räntekostnaderna periodiseras löpande för att få en jämn kostnadsränta.

Ränteintäkter uppstår när vi ger ut kupongobligationer. Köparen betalar då den ränta som beräknats från föregående räntebetalning fram till utgivningsdagen. De realiserade ränteintäkterna i privatmarknadsupplåningen består av vinster på vårt eget innehav av premieobligationer.

Anslaget belastas bara med de betalda beloppen.

Se avsnittet Kostnader och anslag för en beskrivning av förändringen i räntebetalningarna.

Fortsättning Not 3

	2011	2010
Realiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-42 078 453	-35 547 374
Ränteintäkter i svenska kronor	13 631 109	13 628 891
	-28 447 344	-21 918 484
Räntekostnader i utländsk valuta	-7 273 396	-8 084 582
Ränteintäkter i utländsk valuta	4 094 018	4 778 303
	-3 179 377	-3 306 280
Statsskuldsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-954 105	-1 024 654
Ränteintäkter i svenska kronor	8 492	8 467
	-945 613	-1 016 187
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	-35 435	-23 831
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	-2 484 119	-1 187 195
Ränteintäkter i svenska kronor	723 792	745 956
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	6 415 479	6 937 552
	4 619 717	6 472 481
Ränteintäkter i utländsk valuta, vidareutlåning	1 062 941	1 346 154
	1 062 941	1 346 154
Realiserade räntekostnader/-intäkter (1:1)	-26 889 676	-18 422 315
Orealiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskuldsförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-2 710 468	-2 317 464
Ränteintäkter i svenska kronor	-216 385	-33 484
	-2 926 853	-2 350 948
Räntekostnader i utländsk valuta	747 775	1 154 884
Ränteintäkter i utländsk valuta	-689 709	-687 827
	58 066	467 056
Statsskuldsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	7 458	42 332
Ränteintäkter i svenska kronor	137	11
	7 595	42 343
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	563	-563
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	12 643	-2 285
Ränteintäkter i svenska kronor	-86 431	292
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	54 255	42 791
	-18 970	40 235
Räntekostnader i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	41 134	82 600
Ränteintäkter i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	-96 532	-124 414
Ränteintäkter i utländsk valuta, vidareutlåning	-228 241	-118 963
	-283 639	-160 776
Orealiserade räntekostnader/-intäkter	-3 163 801	-1 962 090
Totala räntekostnader	-54 726 402	-46 908 133
Totala ränteintäkter	24 672 926	26 523 728
Totala räntekostnader/intäkter	-30 053 477	-20 384 405

Not 4 • Över-/underkurs vid emission

Realiserade över-/underkurser	2011	2010
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	6 208 347	11 256 683
Underkurser i svenska kronor	-194 280	-75 231
	6 014 067	11 181 453
Överkurser i utländsk valuta	0	19 553
Underkurser i utländsk valuta	-50 281	-43 598
	-50 281	-24 045
Summa realiserade över-/underkurser (1:1)	5 963 785	11 157 408
Orealiserade över-/underkurser		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	3 726 741	-2 679 868
Underkurser i svenska kronor	-473 326	-1 432 122
	3 253 416	-4 111 990
Överkurser i utländsk valuta	-17 020	96 294
Underkurser i utländsk valuta	-37 160	-132 068
	-54 180	-35 774
Summa orealiserade över-/underkurser	3 199 236	-4 147 764
Summa över-/underkurs vid emission	9 163 021	7 009 644

När vi ger ut befintliga kuponglån uppstår en realiserad över- eller underkurs. Storleken beror på förhållandet mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emissionstillfället. Den realiserade över- eller underkursen anslagsavräknas direkt men kostnadsmissigt så periodiseras den över lånets löptid. De kostnadsmissiga periodiseringarna är orealiserade och storleken varierar från år till år beroende på;

- skillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emission.
- den periodisering som görs under året beräknad på summan av den ackumulerade över- eller underkursen och de underliggande lånen återstående löptid.
- återköp i lån i och med att hela den kvarvarande över- eller underkursen påverkar resultatet.

Not 5 • Realiserade kursförändringar

	2011	2010
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	5 423	7 871
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-10 221 227	-8 244 690
	-10 215 804	-8 236 819
Realiserade kursvinster i utländsk valuta	2 177 267	1 830 216
Realiserade kursförluster i utländsk valuta	-1 791 123	-1 726 894
	386 144	103 322
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	334	45
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-1 920	-2 898
	-1 586	-2 853
Statens internbank		
Realiserade kursvinster, inomstatligt	605	91
	605	91
Realiserade kursvinster, inomstatligt	33 644	0
	33 644	0
Realiserade kursförändringar (1:1)	-9 796 997	-8 136 259

Realiserade kursvinster eller kursförluster uppstår när vi köper tillbaka obligationer och statsskuldväxlar och beror på att marknadsräntan avviker från kupongräntan. Orealiserade kursförändringar bokförs bara i internredovisningen och påverkar inte resultaträkningen.

Not 6 • Valutakursförändringar

Realiserade valutavinster/-förluster	2011	2010
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Realiserade valutavinster i utländska lån	13 952 006	6 849 482
Realiserade valutaförluster i utländska lån	-2 138 515	-6 163 745
	11 813 491	685 736
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	27 001 725	29 309 219
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-35 233 429	-33 783 364
	-8 231 705	-4 474 146
Statens internbank		
Realiserade valutavinster i utländska lån, vidareutlåning	934 869	377 762
Realiserade valutaförluster i utländska lån, vidareutlåning	-8 480 850	-4 788 422
	-7 545 981	-4 410 660
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	263 894	382 940
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-89 019	-1 183
	174 875	381 757
Realiserade valutavinster/-förluster (1:1)	-3 789 319	-7 817 312
Orealiserade valutavinster/-förluster		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån	-10 702 854	12 366 853
	-10 702 854	12 366 853
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	3 912 048	14 482 439
	3 912 048	14 482 439
Statens internbank		
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	-214 709	-597 826
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån, vidareutlåning	8 503 039	-4 698 070
	8 288 330	-5 295 897
Orealiserade valutakursförändringar	1 497 524	21 553 396
Totala valutakursförändringar	-2 291 795	13 736 084

De realiserade valutakursförändringarna uppstår när vi betalar tillbaka utländska lån och kursen avviker från den kurs som vi lånade till.

De orealiserade valutakursförändringarna uppstår när vi värderar skulder och fordringar i utländsk valuta till bokslutsdagens kurser. Utöver statsskulden värderas också valutakonton och placering av medel enligt så kallade CSA-avtal (Credit Support Annex) m.m.

I följande tabell beskrivs fördelningen av de totala orealiserade valutakursförändringarna på statsskulden respektive övriga poster.

Av årets förändring av valutaomvärderingen avsåg -6 564,4 miljoner kronor statsskulden.

Miljoner kronor	Ingående balans	Utgående i balans	Förändring resultaträkning
Statsskulden (not 30)	-26 023,6	-19 262,0	-6 564,4
Övriga poster ¹	7 403,6	-855,6	8 061,9
Summa	-18 620,0	-20 117,6	1 497,5

¹ Placeringar (not 23), Valutakonton (not 24), Fordran CSA-avtal och Depositioner för handel med futures (not 19), Skuld CSA-avtal och Utställda optioner (not 32).

Not 7 • Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster

	2011	2010
Preskriberade premieobligationer	42 613	62 779
Övriga preskriberade obligationer och lån	9	443
Preskriberade räntor	201	133
Preskriberade premievinster	56	0
Summa	42 878	63 355

Premieobligationer som Riksgälden ger ut preskriberas 10 år efter att de har förfallit om inte innehavaren har löst in dem. Då tar vi bort dem som skuld och redovisar dem som vinst i resultatet. Under året har 1993 och 1994 års lån passerat preskriptionstiden och vi redovisade intäkter på 42,6 miljoner kronor. Vi hanterar premievinster på motsvarande sätt.

Not 8 • Provisioner till banker m.fl.

	2011	2010
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Försäljningsprovisioner	-31 700	-31 700
Futuresprovisioner	-8 183	-8 726
Förvaltningsprovisioner	-55 832	-20 379
Inlösenprovisioner	-447	-311
Valutaupplåningsprovisioner	0	-7 215
Summa (1:3)	-96 163	-68 331
Periodiserade provisionskostnader, institutionell upplåning	43 836	-32 990
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Försäljningsprovisioner	-21 365	-40 097
Övriga provisioner	0	-333
Summa (1:3)	-21 365	-40 431
Summa	-73 691	-141 752

Minskningen av försäljningsprovisioner inom privatmarknadsupplåningen beror på lägre volymer av premieobligationslånen. Under 2011 har vi betalat ut en provision till externa förvaltare som avsåg 2010. 2011 års vinster föranleder inte någon motsvarande periodisering

Not 9 • Personalkostnader

	2011	2010
Löner, arvoden och arbetsgivaravgifter	-132 643	-121 150
Utbildning	-4 497	-3 368
Övriga personalkostnader	-5 628	-3 877
Summa	-142 768	-128 395

Lönekostnaderna uppgick under år 2011 till 87,9 miljoner kronor (81,8 miljoner kronor för år 2010).

Not 10 • Övriga driftkostnader

	2011	2010
Ersättningar till banker m. m.	-19 234	-19 308
Reklam, information och PR	-42 188	-45 110
Försäljningskostnader privatmarknadsupplåning	-5 022	-5 649
Inköp av korttidsinventarier	-35 302	-35 134
Köpta tjänster	-65 681	-63 490
Post och tele	-8 233	-7 906
Resekostnader	-3 039	-3 312
Administrativa kostnader	-5 714	-5 963
Summa	-184 412	-185 871

Not 11 • Årets kapitalförändring

	2011	2010
Över-/underskott, garanti och kredit	658 065	-428 135
Övrig kapitalförändring	1 556 254	15 415 601
Summa	2 214 319	14 987 466

Kapitalförändringen visar hur myndighetskapitalet har förändrats under året. För statliga myndigheter är kapitalförändringen inte ett mått på om verksamheten går bra eller dåligt. Utgifter och inkomster ger via anslagen en motsvarande intäkt av anslag respektive en reduktion av intäkt av anslag, det vill säga nettot i resultaträkningen blir noll. Däremot avräknas inte anslagen för så kallade periodiseringar, exempelvis upplupna räntekostnader eller realiserade valutakursförändringar. Undantaget är förvaltningsanslaget som från och med 2009 avräknas kostnads-/intäktsmässigt.

Årets kapitalförändring består av periodiseringar i vår anslagsfinansierade verksamhet samt över- och underskott i vår garanti- och kreditverksamhet.

Not 12 • Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbete	2011-12-31	2010-12-31
IB	11 748	20 723
Årets anskaffningar	2 645	3 745
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-4 014	-12 130
Årets avskrivningar	-1 208	-5 065
UB	9 171	7 274
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB	24 468	16 982
Årets anskaffningar	10 493	2 153
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-17 195	-11 401
Årets avskrivningar	-4 378	0
UB	13 389	7 734
UB immateriella anläggningstillgångar	22 561	15 008
Årets avskrivningar och nedskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-5 585	-5 065

Not 13 . Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2011-12-31	2010-12-31
IB	11 745	11 542
Årets anskaffningar	159	203
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-5 768	-4 721
Årets avskrivningar	-1 087	-1 047
UB	5 049	5 977
Maskiner och inventarier, anskaffningsvärde		
IB	92 915	87 483
Årets anskaffningar	13 049	7 148
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-79 993	-72 916
Årets avskrivningar	-9 938	-8 793
UB	16 033	12 922
UB materiella anläggningstillgångar	21 082	18 899
Årets avskrivningar och nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-11 025	-9 840
Summa avskrivningar och nedskrivningar immateriella och materiella anläggningstillgångar	-16 610	-14 905

Not 14 . Andra långfristiga värdepappersinnehav

Anskaffningsvärde	2011-12-31	2010-12-31
Premieobligationer eget innehav	543 603	436 914
Obligationer insättningsgarantifonden	24 091 294	22 082 482
Aktier Nordea, stabilitetsfonden	5 610 314	5 610 314
Summa	30 245 211	28 129 710
Marknadsvärde		
Premieobligationer eget innehav	539 747	440 674
Obligationer insättningsgarantifonden	26 078 654	22 072 507
Aktier Nordea, stabilitetsfonden	15 100 667	20 743 921
Summa	41 719 068	43 257 102

Aktierna i Nordea har anskaffats inom kapitaltillskottsprogrammet och finansierats genom stabilitetsfonden.

Not 15 . Långfristiga fordringar hos andra myndigheter

Inomstatlig utlåning	2011-12-31	2010-12-31
Löpande krediter	17 529 557	12 087 117
Rörelsekapital med fast löptid	1 388 809	2 842 000
Investeringslån	30 632 850	25 151 664
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	2 227 403	697 582
Räntekontomedel långfristiga lån	450 000	650 000
Räntekonto med kredit (övrigt)	778 849	1 506 899
Premiepensionsmyndigheten (PPM) fondmedel	-35 106	153 716
Centrala studiestödsnämnden (CSN)	171 190 571	165 239 577
Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål	24 722 672	23 227 501
Summa	248 885 607	231 556 055

Riksgälden ska själv låna till investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål. Våra egna lån till investeringar i anläggningstillgångar, 39,6 miljoner kronor ingår i posten Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål (23,3 miljoner kronor för 2010).

Not 16 . Andra långfristiga fordringar

Utomstatlig utlåning	2011-12-31	2010-12-31
Lånefordringar		
Akkumulerad utlåning	24 409 623	24 615 042
Årets nyutlåning	482 518	7 358 832
Årets amorteringar	-1 970 169	-7 564 251
Tidigare års värdering, ackumulerade	-700 000	-700 000
UB	22 221 971	23 709 623
Utvecklingskapital/royalty		
Akkumulerad utlåning	1 483 321	1 529 869
Årets nyutlåning	-27 164	-46 548
Tidigare års värdering, ackumulerade	-200 000	-200 000
UB	1 256 157	1 283 321
Utlåning i utländsk valuta		
Akkumulerad utlåning	85 987 766	93 390 743
Årets förändring	4 788 684	-7 402 977
UB	90 776 450	85 987 766
Summa	114 254 579	110 980 710

Utlåning i utländsk valuta har skett till Riksbanken och Island. Se vidare avsnittet Skuldförvaltning och Garanti och kredit.

Not 17 • Kundfordringar

	2011-12-31	2010-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i garantiverksamheten	56 771	1 680
Fakturerade bankgaranti- och stabilitetsavgifter	1 425	43
Fakturerade insättningsgaranti- och investerarskyddsavgifter	13 708	104
Övriga kundfordringar	9 609	5 505
Summa	81 512	7 332

Not 18 • Fordringar hos andra myndigheter

	2011-12-31	2010-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i Statens internbank	1 179 062	1 405 145
Mervärdesskatt	7 987	7 831
Kundfordringar på statliga myndigheter	1 249	827
Summa	1 188 298	1 413 802

Not 19 • Övriga fordringar

	2011-12-31	2010-12-31
Depositioner för handel med futures	297 308	395 936
Regressfordringar från infriade garantier	2 033 000	11 000
Fordringar avseende personalen	12	1
Affärsdagsredovisning	-273 624	153 019
Övriga fordringar	518 600	313 007
Summa	2 575 297	872 963

Depositioner för handel med futures

Vi räknar dagligen av vinst eller förlust av tecknade futureskontrakt. Det medför att innehavaren av ett futureskontrakt betalar eller får ett variationssäkerhetskrav varje dag och därmed också en deposition.

Fordran CSA- och GMRA-avtal

Avser att säkerheter betalas i form av kontanter i samband med att marknadsvärdet förändras på derivatinstrument.

Affärsdagsredovisning

Innan en affär har gått i likvid ligger likvidbeloppet på avräkningskonto.

Not 20 • Förutbetalda kostnader

	2011-12-31	2010-12-31
Förutbetalda kostnader	12 068	12 744
Förutbetalda underkurser, upplåning i svenska kronor	4 154 683	4 628 008
Förutbetalda underkurser, upplåning i utländsk valuta	77 603	114 763
Underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	323 121	486 336
Underkurs justering nytt skuldmått utländsk valuta	44 763	41 633
Fordran ränta, Riksgäldsspar	114 764	154 983
Summa	4 727 002	5 438 468

Förutbetalda underkurser

Underkurser uppstår när vi ger ut obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden bokförs som en underkurs och periodiseras över lånets löptid.

Underkurser, statsskulden till nominellt belopp

I statsskulden ingår det nominella beloppet på nollkupongslån och statsskuldväxlar, dvs. det belopp som betalas ut vid förfall. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det nominella beloppet, dvs. räntekompensationen, bokförs som underkurser och periodiseras över lånets löptid; se även not 34.

Not 21 • Övriga upplupna intäkter

	2011-12-31	2010-12-31
Ränteintäkter, statsskuldsvärdning	7 372 036	8 603 549
Ränteintäkter, Statens internbank	846 446	878 621
Upplupna avgiftsintäkter, Statens internbank	2 298	2 378
Upplupna avgiftsintäkter, garantiverksamheten	0	4 473
Upplupna intäkter, insättningsgaranti och investerarskydd	463 645	638 564
Summa	8 684 424	10 127 585

Ränteintäkter statsskuldsvärdning

Avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Ränteintäkter, Statens internbank

Avser ränteintäkter på in- och utlåning i Statens internbank som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Not 22 • Avräkning med statsverket

RIKSGÄLDEN, FÖRVALTNING	2011-12-31	2010-12-31
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	-198	-323
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-41 123	-11 751
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	4 779	4 586
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	6 088	7 290
Fordringar/Skulder avseende uppboörd	-30 455	-198
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-1 373 766	-1 388 123
Redovisat mot anslag (+)	34 505 682	23 379 023
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-34 269 739	-23 364 667
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	-1 137 823	-1 373 766
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-30 778	-44 346
Redovisat mot anslag (+)	301 944	282 387
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-296 973	-304 282
Återbetalning av anslagsmedel (+)	21 649	35 464
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 158	-30 778
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	3 968	5 465
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-822	-1 498
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	3 146	3 968
RIKSGÄLDEN, MYNDIGHETSUPPGIFTER		
Räntekonto myndigheter		
<i>Ingående balans</i>	-113 431 165	-115 018 475
Räntekonton, in (+)	368 776 697	321 900 182
Räntekonton, ut (-)	-372 827 287	-320 312 872
Fordringar/skulder avseende räntekonto myndigheter	-117 481 756	-113 431 165
Betalningsmyndigheten		
<i>Ingående balans</i>	0	1 006
Anslagsmedel som tillförts myndigheternas räntekonton	200 684 608	198 499 386
Medel från myndigheternas räntekonton som tillförts inkomsttitel	-1 475 877	-2 354 047
Betalningsmyndigheten, inbetalningar (+)	5 490 112	3 772 846
Betalningsmyndigheten, utbetalningar (-)	-204 695 019	-200 996 414
Medel som betalats i statskulsflödet (justeras i finansiering från statskulden)	-3 823	1 077 223
Fordringar/skulder avseende betalningsmyndigheten	0	0
EU-betalningar		
<i>Ingående balans</i>	2 373 520	4 438 768
EU-betalningar, in (+)	30 598 835	30 272 588
EU-betalningar, ut (-)	-29 793 995	-32 337 836
Fordringar/skulder avseende EU-betalningar	3 178 360	2 373 520
Övertagna lån från Venantius		
<i>Ingående balans</i>	1 306 603	1 910 716
Betalning av förfallna lån (-)	-809 921	-604 113
Fordringar/skulder avseende övertagna lån från Venantius	496 683	1 306 603
Finansiering från statskulden		
<i>Ingående balans</i>	1 031 067 917	1 022 390 113
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	903 154 155	822 276 023
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-1 003 574 411	-836 485 190
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar samt Riksgäldens myndighetsuppgifter (+/-)	35 078 704	22 886 971
Finansiering från statskulden	965 726 364	1 031 067 917
Avräkning med statsverket – utgående balans	850 750 361	919 916 100

Avräkningen med statsverket speglar kopplingen mellan myndigheten och statsbudgeten. Posten är å ena sidan en avräkning mot anslag och inkomsttitlar, å andra sidan nettobetalingar på statens centralkonto.

I vår avräkning med statsverket återfinns statens samlade flöden, vilket gör att posten även innehåller övriga myndigheters betalningsflöden som påverkar statens centralkonto. För att tydliggöra detta har vi specificerat våra myndighetsuppgifter i noten.

Not 23 . Värdepapper och andelar

	2011-12-31	2010-12-31
Kortfristiga placeringar	27 736 860	0
Köpta köpoptioner, premier	324 419	46 983
Summa	28 061 279	46 983

Not 24 . Kassa och bank

	2011-12-31	2010-12-31
Behållning räntekonto i Riksgälden		
Räntekonto förvaltningsverksamheten	22 908	36 827
	22 908	36 827
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden		
Räntekonto garanti och kredit	388 423	2 332 476
Räntekonto insättningsgaranti och investerarskydd	192 641	16 878
Räntekonto stabilitetsfonden	18 671 741	14 670 989
	19 252 805	17 020 343
Kassa och bank		
Övriga bankkonton	-260	-312
Valutakonto Nordea	11 484	13 426
Valutakonto Euroclear	387	381
Valutakonto Clearstream	34	58
	11 645	13 553
Summa	19 287 358	17 070 723

Avgifter för garantier placeras som garantireserv på räntekonto i Riksgälden. Bankgarantiavgifter och stabilitetsavgifter placeras på räntekonto i Riksgälden knutet till stabilitetsfonden.

Not 25 . Statskapital

	2011-12-31	2010-12-31
Depositioner för handel med futures	1 772 106	1 867 730
Konst från Statens konstråd	291	291
Summa	1 772 397	1 868 022

Statskapital är värdet av tillgångar som finansieras med anslagsmedel. När en myndighet redovisar en utgift redovisas normalt också en intäkt av anslag i resultaträkningen. När en deposition (för marginalsäkerheter för handel med futures) lämnas redovisas intäkten av anslag som statskapital i balansräkningen i stället för resultaträkningen. Statskapitalet motsvarar värdet av depositionen, se även not 19, som finansierats med anslagsmedel. När marginalsäkerheten realiserar redovisas också utgiften i resultaträkningen och statskapitalet minskar med motsvarande belopp.

Not 26 . Balanserad kapitalförändring

	2011-12-31	2010-12-31
Balanserat underskott i in- och utlåningsverksamheten	0	-2 316
Balanserat överskott i garanti- och kreditverksamheten	-191 096	237 038
Balanserad kapitalförändring	-47 767 954	-63 183 555
Summa	-47 959 050	-62 948 833

Riksgälden fick enligt regleringsbrevet för 2011 rätt att använda anslaget 2 01:12 för att finansiera det tidigare balanserade underskottet i in- och utlåningsverksamheten.

Underskottet uppstod före år 2003 då denna verksamhet var avgiftsfinansierad.

Not 27 . Fonder

	2011-12-31	2010-12-31
Insättningsgarantifonden		
Ingående fondvärde	22 599 173	20 746 698
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	1 137 874	945 725
Finansiella intäkter	826 291	969 512
Finansiella kostnader	45 533	-52 126
Lämnade bidrag	0	-10 636
Utgående fondvärde	24 608 871	22 599 173
Stabilitetsfonden		
Ingående fondvärde	20 530 998	16 487 343
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2 804 371	3 277 931
Finansiella intäkter	1 511 300	766 167
Finansiella kostnader	-111 209	-40
Lämnade bidrag	-682	-403
Utgående fondvärde	24 734 779	20 530 998
Summa	49 343 649	43 130 171

Not 28 . Avsättningar för pensioner

	2011-12-31	2010-12-31
Ingående avsättning	797	1 460
Årets pensionskostnad	204	-80
Årets pensionsutbetalningar	-434	-582
Utgående avsättning	567	797

Not 29 • Reservering för framtida garantiförluster

	2011-12-31	2010-12-31
IB	1 625 000	1 083 000
Periodens reservering för förväntade framtida garantiförluster	-519 000	542 000
UB	1 106 000	1 625 000

Nedan redovisas storleken vid periodernas slut på de åtaganden för vilka reserveringar gjorts för framtida garantiförluster. Dessa åtaganden redovisas inte som ansvarsförbindelser inom linjen. I not 35 redovisas Riksgäldens övriga garantiåtaganden.

Garantier som tillhör den ordinarie garantireserven	2011-12-31	2010-12-31
Infrastrukturprojekt		
– Öresundsbrokonsortiet ¹	22 281 822	25 265 250
Forskning och utveckling		
– Fordonsindustrin	1 700 000	1 952 534
Finansiering och fastigheter		
– SBAB	-	2 000 000
– Övriga	405 000	1 005 000
Pensionsåtaganden ²		
– Försäkringsaktiebolaget Pensionsgaranti	5 017 765	5 000 019
– Posten	2 952 327	3 131 310
– Övriga	283 298	308 621
Internationella projekt		
– Nordiska Investeringsbanken	6 251 173	6 328 306
– Övriga	35 741	43 278
Övriga åtaganden	22 596	28 396
Summa	38 949 721	45 062 714

¹ Åtagandet delas med danska staten. Det redovisas som skuldernas nominella värde plus det belopp som Öresundsbro Konsortiet, ÖSK, kan bli skyldigt att betala för ingångna swappar. Detta skiljer sig från ÖSK:s redovisning som tar upp marknadsvärdet på skulder och swappar.

² Uppgifter för 2011-12-31 gäller tidpunkten 2010-12-31, uppgifter för 2010-12-31 gäller tidpunkten 2009-12-31.

Not 30 • Statsskulden

	2011-12-31	2010-12-31
Nominell skuld i svenska kronor		
Nominella statsobligationer	547 168 765	556 918 000
Ränte- och valutaswappar	-256 732 761	-256 350 000
Statsskuldväxlar	64 880 000	84 744 000
Ränteswappar	126 007 761	126 007 761
Privatmarknadslån	57 625 469	61 885 064
Likviditetsförvaltningsinstrument	74 456 570	45 022 690
Valutaterminer i svenska kronor	34 561 836	51 605 826
Summa nominell skuld i svenska kronor	647 967 641	669 833 340
Real skuld i svenska kronor	215 558 950	211 551 402
Summa skuld i svenska kronor	863 526 590	881 384 742
Skuld i utländsk valuta		
Obligationer m.m. i utländsk valuta	158 189 839	197 985 661
Valutaswappar	118 504 612	119 808 902
Terminskontrakt m.m.	-32 546 093	-47 711 330
Summa skuld i utländsk valuta	244 148 358	270 083 234
Statsskuld	1 107 674 949	1 151 467 976

Fortsättning Not 30

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflation till och med bokslutsdagen. Beloppet är i svenska kronor. Instrument i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. Skillnaden jämfört med ursprungskursen blir realiserade valutakursdifferenser; årets förändring framgår av not 6.

Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in. Skillnaden redovisas som förutbetalda kostnader, se not 21. De periodiseras och resultatförs under löptiden som räntekostnad.

Placeringar i dagslån och andras värdepapper, optioner, futures och vårt eget innehav av premieobligationer ingår inte i statsskulden.

Riksgälden köper tillbaka statsobligationer och statsskuldväxlar. Det är en förtida amortering och minskar aktuellt lån under statsskulden. Premieobligationer som vi har köpt tillbaka redovisas som anläggningstillgång till förfall. När obligationer köps tillbaka redovisas skillnaden mellan betalt belopp och bokförd skuld som realiserad kursvinst eller kursförlust.

Kostnaden för statsskulden visas i noterna 3-7.

Nominella statsobligationer

Nominella statsobligationer är så kallade kuponglån, vilket betyder att en fast ränta betalas ut en gång om året till kunden under löptiden. Vid förfall betalas samma belopp tillbaka som vi en gång lånade.

Övertagna nominella statsobligationslån

Riksgälden har tagit över ansvaret för lån från andra utgivare. Dessa lån redovisas på samma sätt som motsvarande egna obligationer.

Swappar

Swappar görs för att ändra sammansättningen och räntebindningstiden i statsskulden. Vi gör först en ränteswapp där den ena delen går mot statsobligationer. Vi tar emot en fast ränta som är högre än statsobligationsräntan. Den andra delen i ränteswappen går mot statsskuldväxlar. Där betalar vi en rörlig ränta. I nästa steg väljer vi att swappa bort en del av ränteswapparna som går mot statsobligationerna mot valutaswappar. Här byter vi ut rörlig ränta i kronor mot rörlig ränta i utländsk valuta.

Statsskuldväxlar

Statsskuldväxlar är kortfristig upplåning upp till ett år, inte likviditetsväxlar. Statsskuldväxlar har ingen kupong utan inbetalt belopp är lägre än det nominella och avkastningen blir mellanskillnaden.

Privatmarknadslån

Privatmarknadslån består av premieobligationer och Riksgäldsspar till nominellt belopp.

Likviditetsförvaltningsinstrument

Repör, likviditetsväxlar och dagslån.

Terminer

Riksgälden köper eller säljer valutor till förutbestämt pris, kvantitet och leveransdatum. Transaktionen består av en skuld och en fordran vilket gör att statsskulden inte påverkas förutom med den valutavärdering som sker till bokslutsdagens kurser och som förändrar fördelningen mellan svenska kronor och utländsk valuta.

Real skuld

Den reala skulden består av reala statsobligationer med kupong och nollkupong samt Riksgäldsspar till realt belopp. Förutom räntan kompenseras även för inflationen som har varit under lånens löptid. Inflationen ingår i statsskulden.

Skuld i utländsk valuta

Skulden i utländsk valuta består av publika obligationer, privata placeringar, statsskuldväxlar och dagslån i utländsk valuta. Swappar och terminer är värderade till bokslutsdagens valutakurs. Valutavärderingen, på bokslutsdagen, av statsskulden minskade skulden med 26 miljarder kronor i år.

Nollkuponginstrument

Statsobligationer med nollkupong, statsskuldväxlar i svenska kronor och i utländsk valuta och Riksgäldsspar redovisas till nominellt värde. Skillnaden mellan inbetalt belopp och nominellt värde redovisas som förutbetalda kostnader och bokförs på betaldagen. Eftersom det inte finns någon kupong uppstår inte över- eller underkurs vid utgivningen.

Not 31 . Skulder till andra myndigheter

Inlåning	2011-12-31	2010-12-31
Rörliga krediter	20 690 463	17 759 834
Löpande krediter	1 715 689	1 887 830
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	52 393 172	48 615 482
Räntekonto med kredit (övrigt)	3 248 454	4 949 267
Avista medel	22 330 674	11 959 600
Bundna medel 1 år och längre	15 240 000	13 660 000
Bundna medel upp till 1 år	100 000	500 000
Bundna medel kortare än 1 år, räntekontomedel	150 000	200 000
Avista medel, övriga konton	505 875	419 715
Summa inlåning	116 374 327	99 951 729
Förfallna räntor i inlåningen	53 576	36 216
Skatteskulder	3 335	3 712
Leverantörsskulder till statliga myndigheter	1 302	1 126
Lån till anläggningstillgångar	39 624	23 313
Konto ersättningsfall investerarskyddet	115 923	113 595
Övriga inomstatliga skulder	110	115
Summa övriga skulder	213 869	178 077
Summa	116 588 197	100 129 805

Riksgäldens egna lån till investeringar i anläggningstillgångar var 39,6 miljoner kronor (23,3 miljoner kronor för 2010). Nyupplåning i Riksgälden har skett med 32,5 miljoner kronor medan 16,2 miljoner kronor har amorterats.

Not 32 . Övriga skulder

	2011-12-31	2010-12-31
Förfallna obligationer	32 260	93 113
Oinlösta premieobligationer, sparobligationer och vinster	1 665	424
Förfallna obligationer, vinster, räntor	33 925	93 537
Personalens preliminärskatter	2 543	2 316
Preliminärskatt Riksgäldsspar	77 680	19 733
Skatteskulder	80 223	22 049
Utställda optioner	358 462	61 003
Skuld CSA-avtal	31 433 332	18 502 494
Terminskontrakt Statens internbank	50 421	33 233
EU-avgifter	3 178 360	2 373 520
Returnerade medel	13	0
Övriga kortfristiga skulder	158	189
Diverse skulder	34 662 285	20 909 436
Avista medel	22 439	5 945 078
Oredovisade insättningar	5 033	857
Summa	35 162 367	27 031 959

Förfallna obligationer, vinster, räntor

Avser obligationer, vinster och räntor på obligationer som har förfallit men inte lösts in.

Utställda optioner

Avser kontrakt mellan två parter där vi säljer en option på en underliggande vara - valuta eller ränta. Vi har en skyldighet att köpa eller sälja den underliggande varan om vår motpart så önskar, på eller före ett förutbestämt datum.

Avista medel

Avser likvida medel i in- och utlåningen hos Statens internbank.

Fortsättning Not 32

Avräkningskonto affärsdagsredovisning

Innan en affär har gått i likvid ligger likvidbeloppet på avräkningskonto.

Repor Insättningsgarantifonden

I Insättningsgarantifonden ingår fr.o.m. 2011 placeringar i repor. I not 19 redovisas tillgångssidan av dessa repor.

EU-avgifter

I sammanställningen nedan redogörs för årets samtliga betalningar till EU-kommissionen. 3 178,4 miljoner kronor är medel för EU-avgiften som krediterats på EU-kommissionens konto hos Riksgälden men ännu inte betalats från statens centralkonto.

	2011-12-31
Ingående balans av skuldförda medel hos Riksgälden	2 373 520
Årets EU-avgifter	
Tullavgifter (inkl straffränta)	4 402 266
Sockeravgifter	24 123
Momsbaserad avgift	1 563 603
BNI-baserad avgift	24 309 934
Storbritannienavgift	298 909
Insättning från EU-kommission för att täcka underskott	-29 793 995
Förändring av konto	804 840
Utgående balans hos Riksgälden	3 178 360

Not 33 . Upplupna kostnader

	2011-12-31	2010-12-31
Räntekostnader, upplåning i svenska kronor	12 618 416	13 776 851
Räntekostnader, upplåning i utländsk valuta	1 286 491	1 958 624
Räntekostnader, Statens internbank	207 102	220 308
Räntekostnader, skuldskötselinstrument	1 713 536	1 546 215
Upplupen semester- och löneskuld	11 297	10 603
Upplupna provisionskostnader	0	45 000
Övriga upplupna kostnader	4 236	6 307
Summa	15 841 079	17 563 907

Räntekostnader, upplåning och räntekostnader, skuldskötselinstrument

Avser räntekostnader förknippade med statsskulden som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Räntekostnader, Statens internbank

Avser räntekostnader som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupen semester- och löneskuld

Avser semester- och löneskuld till Riksgäldens personal som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupna provisionskostnader

Avser kostnader för provisioner till externa förvaltare som ännu inte fakturerats.

Not 34 • Övriga förutbetalda intäkter

	2011-12-31	2010-12-31
Förutbetalda avgifter för utfärdade garantier	14 168	5 813
Förutbetalda subventions avgifter garanti	0	4 800
Förutbetalda överkurser, upplåning i svenska kronor	26 984 535	30 711 276
Förutbetalda överkurser, upplåning i utländsk valuta	6 282	-10 738
Summa	27 004 985	30 711 152

Förutbetalda överkurser

Överkurser uppstår när vi emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden redovisas som överkurs och periodiseras ut under lånets löptid.

Förutbetalda underkurser, uppköpta premieobligationer

Underkursen uppstår när vi köpte tillbaka premieobligationer till ett värde som låg under det nominella värdet. Underkursen periodiseras ut under lånets löptid.

Not 35 • Garantiåtaganden

De åtaganden där riksdagen beslutat om särlösningar (garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner samt kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB (tidigare A-banan Projekt AB)) redovisas som ansvarsförbindelser inom linjen. Någon reservering för förväntade garantiförluster har inte gjorts.

Dessa åtaganden redovisas nedan tillsammans med garantier utställda av affärsverk samt en garanti som ställts ut av andra myndigheter utan stöd av regeringsbeslut, där inte heller några reserveringar gjorts för förväntade garantiförluster.

Garantier till internationella finansieringsinstitutioner (särskild garantireserv)

	2011-12-31	2010-12-31
– Garantikapital utställt av finansdepartementet	94 089 230	86 701 336
– Garantikapital utställt av utrikesdepartementet	17 329 945	8 902 802
Summa	111 419 175	95 604 138
Övriga garantier		
– Kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB utställd av Banverket och Luftfartsverket ¹		
– Garantier utställda av affärsverk	425 491	422 246
– Garantier som ställts ut av andra myndigheter utan stöd av regeringsbeslut	1 200 000	1 200 000
Summa	1 625 491	1 622 246
Summa	113 044 667	97 226 384

¹ För kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB har inte några värden beräknats.

Not 36 • Skuldbevis

	2011-12-31	2010-12-31
African Development Fund, ADF	2 795 151	2 092 133
Asian Development Fund, AsDB - AsDF	218 779	165 487
Common Fund for Commodities	8 181	8 234
International Bank For Reconstruction and Development, IBRD-GEF	966 828	1 221 533
International Development Association, IDA	4 008 500	3 864 688
Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA	7 858	7 722
International Fund for Agricultural Development, IFAD	120 000	240 000
Summa	8 125 297	7 599 796

Riksgälden utfärdar skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner. Det gör vi på uppdrag från regeringen. Skuldbevisen förvaras i Riksbanken varifrån de berörda institutionerna kan dra de anslagna beloppen. Här visas de belopp som ännu inte är utbetalda från skuldbevisen.

Not 37 • Finansieringsanalys

Skillnaderna mellan resultaträkningen och finansieringsanalysen består i huvudsak av periodiseringsposter. Övriga skillnader förklaras med not.

Not 38 • Kassaflöde från transfereringsverksamhet

Kassaflöde från transfereringsverksamhet skiljer sig från resultaträkningen. Skillnaden beror på att både avsättningen till fond och balansräkningens förändring av fonden ingår i finansieringsanalysen.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2007	2008	2009	2010	2011
Låneram i Riksgäldskontoret					
– beviljad låneram	42 000	35 000	35 000	30 000	40 000
– utnyttjad låneram	15 243	21 249	23 559	23 313	39 624
Kontokrediter hos Riksgäldskontoret					
– beviljade kontokrediter	25 000	25 000	29 000	29 000	29 000
– under året maximalt utnyttjade	-	-	-	-1 482	-13 564
Saldo på räntekonto	2 236 289	2 307 864	2 275 668	2 369 303	411 331
– varav anslagsmedel	45 675	29 454	48 001	36 827	22 908
– varav avgifter	2 190 614	2 278 410	2 227 667	2 332 476	388 423
Ränteintäkter räntekonto	80 375	95 537	39 115	11 687	44 163
Räntekostnader räntekonto	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter, budget	246 000	334 400	133 400	114 500	201 900
– disponeras av Riksgäldskontoret	241 000	319 000	117 000	100 000	190 000
– disponeras inte av Riksgäldskontoret	5 000	15 400	16 400	14 500	11 900
Avgiftsintäkter, utfall	214 200	33 166	61 460	166 267	280 466
– disponeras av Riksgäldskontoret	208 533	26 633	47 670	154 517	239 343
– disponeras inte av Riksgäldskontoret	5 667	6 533	13 790	11 751	41 123
Anslagskredit					
– beviljad anslagskredit	4 324 146	4 083 436	3 394 902	2 325 148	2 607 791
– utnyttjad anslagskredit	4 300 000	-	16 000	251 611	-
Anslagssparande	8 958	7 856	44 347	30 778	105 589
Intecknande för framtida åtaganden	-	-	-	-	-
Tilldelade bemyndiganden	-	-	-	-	-
Antal årsarbetskrafter	137	135	141	151	152
Medelantal anställda	155	152	154	159	168
Driftskostnad per årsarbetskraft	2 040	2 353	2 328	2 209	2 277
Årets kapitalförändring (mkr)	-1 018	-39 057	30 299	14 987	2 214
Balanserad kapitalförändring (mkr)	-53 040	-54 201	-93 248	-62 949	-47 959

Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden

I enlighet med 7 kap., 2 § förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Riksgälden redovisa de skattepliktiga ersättningar och förmåner som utgått till Riksgäldsdirektören samt till var och en av ledamöterna i Riksgäldens styrelse. Vi ska också för dessa personer redovisa uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktieföretag.

Under budgetåret 2011 har till Riksgäldsdirektören utgått följande ersättningar och beskattningspliktig förmån (kronor):

Bo Lundgren	1 475 283
-------------	-----------

Övriga uppdrag:

Styrelseordförande Statens tjänstepensionsverk
Vice styrelseordförande Statens fastighetsverk
Styrelseledamot Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)

Riksgäldskontoret har under 2011 utbetalat arvoden till var och en av styrelseledamöterna enligt nedan (kronor):

Nuvarande ledamöter:

Ove Nilsson	90 000
Mats Dillén	45 000
Lars O Grönstedt	45 000
Marika Rindborg Holmgren	45 000
Per Krusell	45 000
Birgitta Niblaeus	45 000
Irma Rosenberg	65 000
Summa	380 000

Styrelseledamöternas övriga uppdrag:

Ove Nilsson

Ordförande Statsrådsarvodesnämnden

Lars O Grönstedt

Ordförande Nordiska museet
Styrelseledamot Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet
Styrelseledamot OAO MDM Bank, Moskva
Styrelseledamot Vostok Nafta Investment Ltd
Styrelseledamot Pro4U AB
Styrelseordförande ATC Industrial Group AB

Marika Rindborg Holmgren

Styrelseordförande Rindborg & Rindborg Advokatbyrå AB
Styrelseledamot Marika Rindborg Advokat AB
Styrelseledamot Norwesco AB
Styrelseledamot Karin Sandqvist Stiftelse för resestipendier och forskning inom området ögonsjukdomar

Birgitta Niblaeus

Styrelseledamot Niblaeus Konsult AB
Styrelsesuppleant Timber IT AB
Styrelseledamot Center for Advanced Studies in Leadership (CASL)
Ledamot i Finansieringsdelegationen vid Strålsäkerhetsmyndigheten

Riksgäldskontorets styrelse har vid sammanträde den 15 februari 2012 beslutat avge denna årsredovisning

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

OVE NILSSON

Ordförande

MATS DILLÉN

LARS O GRÖNSTEDT

MARIKA RINDBORG HOLMGREN

PER KRUSELL

BO LUNDGREN

BIRGITTA NIBLAEUS

IRMA ROSENBERG

Övre raden från vänster: Per Krusell, Lars O. Grönstedt, Ove Nilsson, Mats Dillén och Bo Lundgren.
Nedre raden från vänster: Marika Rindborg Holmgren, Birgitta Niblaeus och Irma Rosenberg.

Styrelsen

Styrelsen ansvarar för Riksgäldens verksamhet och har åtta ledamöter. Styrelsen har också ett utskott för internrevision.

Ordförande

Ove Nilsson, före detta kanslichef i Finansutskottet. Tillträdde 2008.

Vice ordförande

Irma Rosenberg, tidigare vice riksbankschef. Tillträdde 2009.

Ledamöter

Mats Dillén, generaldirektör för Konjunkturinstitutet. Tillträdde 2007.

Lars O. Grönstedt, tidigare verkställande direktör för Handelsbanken. Tillträdde 2009.

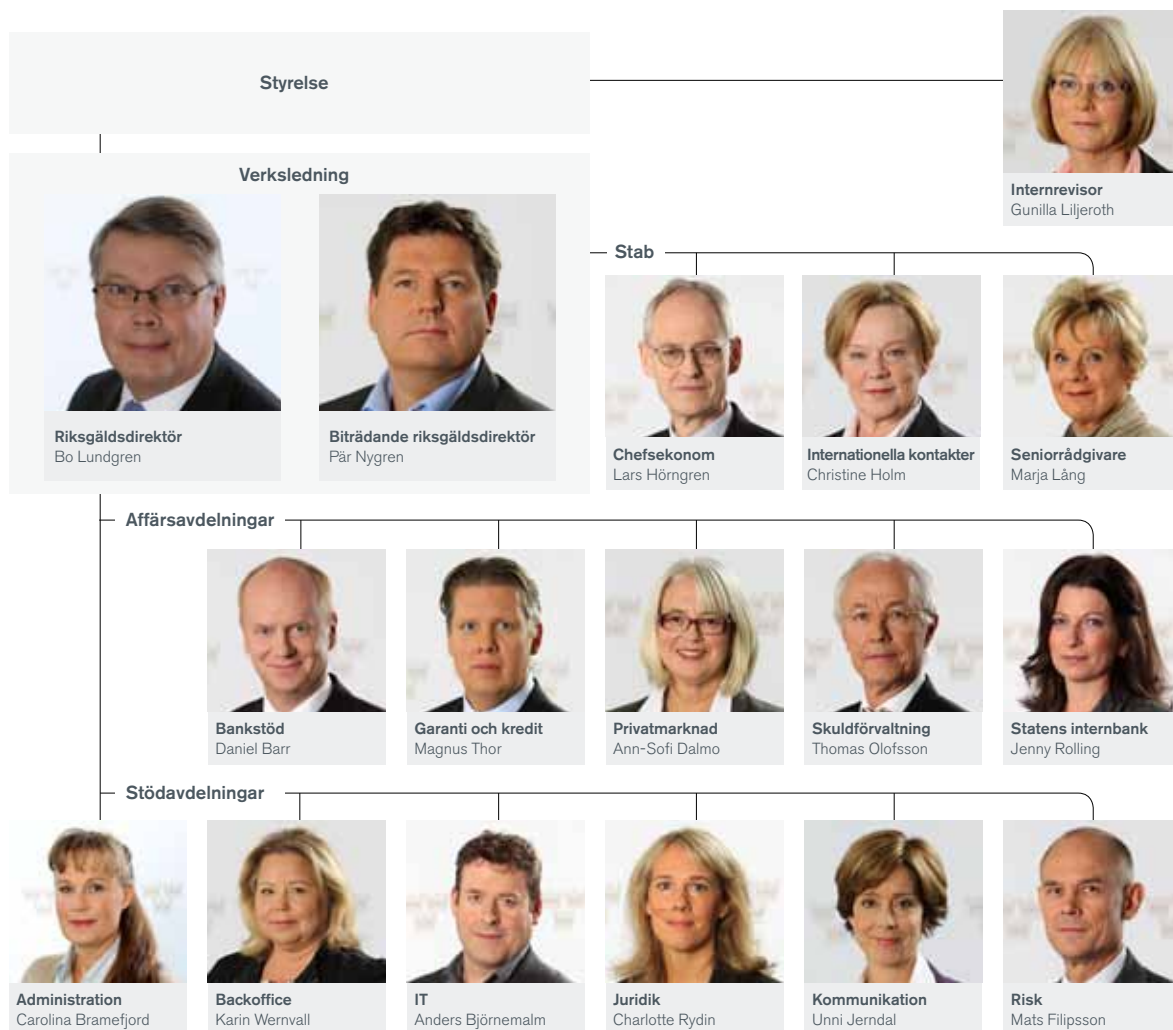
Marika Rindborg Holmgren, advokat. Tillträdde 2009.

Per Krusell, professor i nationalekonomi vid Stockholms universitet. Tillträdde 2010.

Bo Lundgren, riksgäldsdirektör. Tillträdde 2008 som ledamot i styrelsen.

Birgitta Niblaeus, ekonomie doktor. Tillträdde 2010.

Organisation

Så arbetar vi

Riksgäldens styrelse ansvarar ytterst för vår verksamhet och ska se till att den bedrivs författningsenligt och effektivt. Styrelsen fattar beslut om bland annat verksamhetsplan, intern styrning och kontroll, årsredovisning, förslag till riktlinjer för statsskuldens förvaltning, vissa frågor rörande bankstöd och andra frågor som är av större betydelse eller principiell karaktär.

Riksgäldens arbete leds av riksgäldsdirktören och biträdande riksgäldsdirktören. Vi är strukturerade i en linjeorganisation som är uppdelad i affärsavdelningar: bankstöd, garanti och kredit, privatmarknad, skuldförvaltning samt statens internbank. Dessutom finns ett antal stöдавdelningar och stabsfunktioner.

Verksledningen, samtliga avdelningschefer, stabsfunktionerna och styrelsens interntrevisor utgör tillsammans direktionen som är ett forum för information, beredning och förankring av frågor.

Grunden i vår interna styrning är arbetsordningen som reglerar ansvars- och beslutsfrågor, delegeringsbestämmelser och tydliggör vilka roller olika delar av verksamheten har. Utöver arbetsordningen finns ett antal policyer och riktlinjer för hur de anställda på Riksgälden ska agera och arbeta. Dokumenten ska ge vägledning i arbetet och tydliggöra de värderingar vi gemensamt har för att bygga upp ett förtroende för Riksgälden i omvärlden.

Ordlista

Anslag • De pengar som en statlig myndighet får för att driva sin verksamhet.

Commercial paper • Certifikat med löptider på vanligen upp till ett år.

Dagslån • Lån med upp till fem dagars löptid. Används för att finansiera kortfristiga underskott i statens kassa.

Derivatinstrument • Finansiell tillgång vars värde är beroende av värdet på en annan tillgång. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

Förordning • Lag som beslutas av regeringen och som till exempel används för att styra statliga myndigheters verksamhet.

Kapitaltäckningsgrad • Ett instituts kapitalbas dividerad med de (riskvägda) tillgångarna. Beräknas enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Kreditrisk • Risken att motparten inte fullgör sina förpliktelser i en transaktion.

Låneram • Ett lånelöfte i form av en ram för hur mycket pengar en myndighet eller ett bolag får låna i Riksgälden. Låneramen bestäms av riksdagen eller regeringen.

Marknadsrisk • Risken att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk och valutarisk är olika former av marknadsrisk.

Nominell obligation • En obligation som ger ett förutbestämt belopp i kronor vid löptidens slut. Nominella statsobligationer ger dessutom en årlig fixerad räntebetalning, en kupongränta.

Obligation • Löpande (överlåtelsebar) skuldförbindelse som ger en eller flera utbetalningar av avtalade belopp. De avtalade beloppen kan vara fixerade i kronor eller beroende på någon faktor, till exempel inflation; se realobligation. Vissa obligationer har flera utbetalningar i form av återkommande räntebetalningar och kallas då kupongobligationer. En obligation utan räntebetalningar kallas nollkupongobligation. Se även statsskuldväxel.

Operativ risk • Risken för förluster som beror på brister i interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I begreppet ingår legala risker men inte strategiska risker.

Realobligation • En obligation som utöver fast realränta ger innehavaren ersättning för inflationen under löptiden. Det innebär att eventuell inflation inte urholkar obligationens värde.

Referenslån • En benchmarkingobligation som handlas som två-, fem- eller tioårig. Kallas även för superbenchmark. Det är i dessa löptider som Riksgälden koncentrerar upplåningen.

Reservering • Belopp som reserveras (avsätts) i balansräkningen för att täcka förväntade förluster i framtiden.

Statsobligationer • Samlingsbegrepp för de obligationer som Riksgälden ger ut på obligationsmarknaden. Det finns både reala och nominella obligationer.

Statsskuldväxel • Ett kortfristigt statspapper utan räntebetalningar under löptiden. Avkastningen består i skillnaden mellan slutbetalningen och det pris som statsskuldväxeln köpts till.

Swapp • Avtal mellan två parter om att byta betalningar med varandra under en avtalad tid. Det kan vara att byta räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Underkurs • En obligation handlas till underkurs när obligationens pris är lägre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är högre än obligationens fastställda ränta (kupongränta). Se även överkurs.

Value-at-Risk • Riskmått som uppskattar framtida förluster givet viss sannolikhet och under en bestämd tid. Måttet kan exempelvis säga att det är 5 procents sannolikhet att förlusten från i dag till i morgon blir 50 miljoner kronor eller större.

Utgiftstak i statsbudgeten • En maximal nivå för de statliga utgifterna i statsbudgeten som fastställs av riksdagen. Utgiftstaket gäller alla anslag på statsbudgeten utom räntor på statsskulden.

Överkurs • En obligation handlas till överkurs när obligationens pris är högre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är lägre än obligationens fastställda ränta.

riksgalden.se

Besöksadress: Jakobsbergsgatan 13 • Postadress: SE-103 74 Stockholm • Telefon: 08 613 45 00
Fax: 08 21 21 63 • E-post: riksgalden@riksgalden.se • Internet: www.riksgalden.se

